

VSEBINA:

Viktor Pirnat:

Ob trgatvi (pesem)

Naši izseljenci podpirajo novo
Jugoslavijo

Pred letošnjim 29. novembrom

Ina Slokan:

Izseljenski dan na Dolenj-
skem

Čv. A. Kristan:

Nekaj o prvih začetkih so-
cialističnega gibanja med
amerškimi Slovenci

R. Potochnik, Detroit, Mich.:

Slovenski upokojenci v De-
troitu imajo svoj klub

Čv. A. K.:

Še nekaj besed o Mirku
Kuhlu

A. Kocjančič:

✓ Beli Krajini (pesem)

T. S.:

Dobili smo prvi povojni ro-
man iz življenja slovenskih
izseljencev

M. L.:

Še bo prišel v svoj lepi
rojstni kraj

Franc Sikošek, Gladbeck:

Droben spomin na Jugoslo-
vansko podporno društvo v
Gladbecku

Po domači deželi

Anton Škruba, Merlebach:

Novice iz Francije

Dpmovina na tujih tleh

Rojaki nam pišejo

Dom in družina:

Dobro spanje je pol zdravja

Mladi rod:

Alenka Nedog:

Partizanova breskev
Uganke

Ribniška:

Kaj sta doživela v majstu
oče Mateyž in sin Matijec

Fran Maselj - Podlimbarski:

Potresna povest (nadalj.)

Naslovna slika:

Ob trgatvi (»Foto Slovenija«,
Ljubljana)

HOTEL SLON

Ljubljana

se priporoča z obrati:

HOTEL

KAVARNA

RESTAVRACIJA

SLAŠČICARNA

BIFE

BAR

KOPALIŠČE

R o j a k i !

*Kadar pridete v Ljubljano, obiščite tudi
gostišče*

Stari tišler

gostilna in prenočišča

*Postreženi boste
kar najbolj solidno*

Rodna gruda, glasilo Slovenske izseljenske matice v Ljubljani. — Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tomo Brejc. — Izhaja dvanaajstkrat na leto. — Poština plačana v gotovini. — Naročnina: ZDA letno 3 dolarje, — Francija letno 600 frankov, — Belgija letno 90 frankov, — Holandija letno 7 guld, — Nemčija letno 8 DM, — Italija letno 1000 lir, — Avstrija letno 40 šilingov, — Anglija letno 1 funt, — Avstralija letno 1 avstralski funt, — Argentina letno 30 pezov, — Jugoslavija letno 750 dinarjev. — Uredništvo in uprava: Slovenska izseljenska matica, Ljubljana, Cankarjeva cesta 1/II. — Rokopisov ne vračamo. — Čekovni račun pri Komunalni banki 600-704/3-155

Rodna

gruda

ŠT. 10

OKTOBER 1958

LETO V.

Viktor Pirnat:

OB TRGATVI

*Smehljaje gorica poslednji poljub
je zlatemu soncu vrnila,
odeta v žamet in biserov čar
v temo se narahlo zavila...*

*Čez griče in holme hiti zvezdnat pas,
lovijo se sence ko škrtati,
sameva v dolini zasanjana vas,
v bregovih pirujejo svati.*

*Glasovi, kresovi hite pod nebo...
Spet radost zašla je v gorice:
priklanja se trta, pozvanja njen sad,
pozdravlja vse žlahtne vrstnice.*

*Poplačani žulji sto pridnih so rok,
ni zemlja njih znoja le pila,
razkošno trtjè teži zdaj njen sok,
bogato je trud povrnila.*

*In pesem med hrami in smeh po kleteh
in lučke, kresovi in streli
se bratijo z zemljo, dobrotnico vseh...
Kako bi ne bili veseli!*

V avgustu je predsednik Jugoslavije Josip Broz-Tito obiskal industrijska središča v raznih predelih Slovenije ter mlade graditelje na avtocesti »Bratstva in enotnosti«. Povsod je bil nadvse pri-srčno sprejet. Predsednik se je podrobno zanimal za življenjske pogoje naše mladine na avtocesti in naših delavcev in rudarjev ter je bil veselo presenečen nad njihovimi delovnimi uspehi. Na sliki levo: Predsednik delavskega sveta železarjev v Ravnah na slovenskem Koroškem pripenja maršalu Titu značko ravnskih železarjev

NAŠI IZSEJENCI KOT EN MOŽ PODPIRAJO NOVO JUGOSLAVIJO

Nedavno se je vrnila v domovino jugoslovanska parlamentarna delegacija, ki je pod vodstvom predsednika zunanje-političnega odbora Zvezne ljudske skupščine Aleša Beblerja obiskala nekatere južnoameriške dežele

Delegacija je obiskala Brazilijo, Argentino, Urugvaj in Čile. »Povsod so nas zelo dobro sprejeli,« je izjavil Aleš Bebler. »Prepričali smo se, da sta ugled Jugoslavije in zanimanje zanjo zelo velika. Mnogi ljudje v teh deželah poznajo naš boj proti okupatorju ter našo neodvisno in miroljubno politiko. Obiskali smo tudi naše izseljence, ki so se zbrali v velikem številu, da bi zvedeli kaj več o svoji rodni grudi. Prepričali smo se,« je rekel na koncu vodja delegacije dr. Bebler, »da kot en mož podpirajo novo Jugoslavijo.«

PRIJATELJSKI OBISK

Konec avgusta je prispel na petdnevni uradni obisk v Jugoslavijo danski ministrski predsednik Hans Cristian Hansen. Jugoslovanski narodi radi pozdravljajo v svoji sredi tuje državnike in politike, saj so neposredni stiki najboljši način za medsebojno spoznavanje in razumevanje ter dajejo obenem nove možnosti za razširitev in poglobitev medsebojnega sodelovanja. To pa je tudi najboljša pot, kar se je v zadnjih letih v praksi že velikokrat dokazalo — za resnično utrjevanje miru v svetu

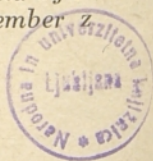

Dr. Aleš Bebler

Pred letošnjim 29. novembrom

Vsi znaki kažejo, da bodo narodi Jugoslavije letos še prav posebno svečano praznovali letošnji 29. november, dan ustanovitve nove Jugoslavije. Največje svečanosti bodo vse-kakor na novi avtomobilski cesti Ljubljana—Zagreb, ki jo bo dogradila mladina in bo tega dne odprta za promet. Mladi graditelji upajo, da bo na otvoritev prišel sam predsednik republike, maršal Tito.

Tudi del znane jadranske ceste bodo odprli na ta dan. Če bo šlo vse po sreči, bodo v Zenici, največji jugoslovanski železarni, dan pred 29. novembrom proslavili začetek obratovanja nove, tretje visoke peči z letno kapaciteto 200.000 ton surovega železa. Tovarna »Jugovinil« bo na ta dan odprla nove obrate. Del naših tovarn bo praznoval 29. november z otvoritvijo novih obratov in puščanjem v pogon novih modernih strojev.

Izseljenski dan

NA DOLENJSKEM

Kakor smo že v prejšnjih številkah »Rodne grude« napovedali, smo naš letošnji Izseljenski dan, ki smo ga določili na 16. avgust, praznovali na Dolenjskem.

V sončnem jutru nas je odpeljal avtobus izpred Putnika. Od kje vse smo bili zbrani. Iz raznih predelov širnih ameriških držav. Od Kolorada do sončne Kalifornije. Pa iz Argentine in iz Evrope — Nemci, Francozi, Holandci — seveda vsi sami fantje in dekleta naše pristne slovenske krvi. To so povedale tudi pesmi, tiste lepe, stare in tako domače pesmi, ki so nas jih učile naše matere in babice in katere so naši ljudje v svojih mislih in srcih odnesli s seboj, ko so odhajali na tuje. Tam so jih potem peli v svojih društvih, zdaj pa smo jih vsi skupaj zapeli v avtobusu, ki nas je kakor ptica nosil skozi s soncem oblite prijazne dolnjske vasi, mimo polj, gozdov in samotnih mlinov ob prelepi temnozeleni Krki.

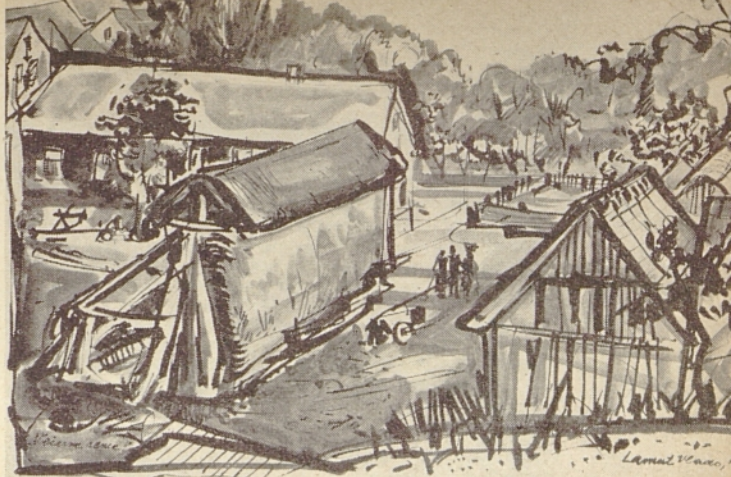
Za nekaj minut smo se ustavili v Žužemberku, kraju, ki je bil hudo prizadet v zadnji vojni. Zdaj so hiše spet pozidane, le mogočni grad je v razvalinah, ki so ga pa tudi že začeli popravljati, ne sicer zato, da bi se v njem spet naselili kakšni grofje, ampak da se mogočno zidovje ohrani kot spomenik naše preteklosti.

In spet smo brzeli dalje. Mimo avtomobilske ceste, ki jo gradi naša mladina in ki bo v najkrajši črti povezala Ljubljano z Zagrebom ter tekla dalje proti Djevdjeliji.

Tu pa tam so vihrale zastave posameznih brigad. Različni gradbeni stroji, ki pomagajo mladim graditeljem pri delu, so se kakor ogromne živali pomikali po trasi, kjer bo čez nekaj mesecev nastala široka, bela asfaltirana cesta. In ugotovili smo, da je velik del te ceste že zgrajen, zgrajeni so mogočni betonski objekti. Prav gotovo bo obljuba jugoslovanske mladine izpolnjena še pred rokom — to je pred 29. novembrom, na dan ustanovitve nove Jugoslavije.

Na drugi strani so se pa med zelenimi vinogradi smejale bele zidanice. Kmalu bo v njih zakipel letošnji mošt in če bo šlo po sreči — bo letos obilen in dober. Bele vasi in samotne domačije so hitele mimo nas. Pa mislili smo na tiste, ki so izpod teh domačih streh pred desetletji odhajali na tuje, vsekrižem so jih popejlale ceste v svet: v Ameriko, Francijo, Nemčijo, Holandijo in kdo ve kam še...

Dolenjske Toplice. Ustavili smo se, si segli v roke z rojaki, ki se tu zdravijo, se okrepčali v restavraciji. Mnogi rojaki že dobro poznajo to zdravilišče in ga ne morejo prehvaliti. Voda je naravno topla 37 do 38 stopinj Celzija in vsebuje mnogo ogljikove kisline. Zdravi revmatizem, razne živčne in srčne bolezni, katarje itd. Toplice so zelo stare in nekateri menijo, da so bile znane že v predzgodovinski dobi. Listine jih prvič omenjajo leta 1228. Sedanje zdraviliške prostore pa je dal zgraditi v osemnajstem stoletju knez Auersperg, ki je imel na Dolenjskem precej gradov.

Vlado Lamut: Z Dolenjske

Vsa leta med narodnoosvobodilno borbo so bile Dolenjske Toplice partizansko zdravilišče in okrevališče. Kraj sam in vsa okolica so dali mnogo partizanskih borcev in aktivistov. O tem zgovorno pripoveduje tudi mali muzej iz NOB, ki smo si ga ogledali. Kako iznajdljivi so bili partizani, dokazujejo različni razstavljeni predmeti od orožja do jedilnega pribora, ki so ga izdelali iz materiala, ki jim je bil na razpolago. V kotu stoji opornik kozolca iz Vavte vasi. Dobro so še vidni sledovi strelav, ki so ugasili mnogo dragocenih življenj. Povedali so nam, da je prav na dan našega obiska 16. avgusta poteklo 16 let, odkar je bilo ob tem stebru, kamor so jih privezovali, od okupatorja ubitih 16 partizanov.

Vse stene so prekrile s fotografijami. Sami mladi smehlajoči obrazi in sredi njih dvojce napisov:

*»Prst smo sred tvoje prsti;
rane nas več ne skele.
Čet tvoj poganja iz njih.«*

*»Dediči vaše krvi in sanj,
želja in ljubezni
dali najbližji smo dar,
bodi vam svet naš spomin.«*

Tiho, vsi v mislih pri teh ljudeh, ki so bili in jih ni več, zapuščamo muzej. »Tudi moj mož je med njimi,« pripoveduje neka domačinka. »Pa moj brat,« dostavlja druga.

Pa nas je spet zalilo toplo poletno sonce in avtobus je zapeljal proti Kočevski. Cesta se je dvignila, kmalu so nas sprejele med se nepregledne hoste Kočevskega Roga. Zadišalo je in rojaki, ki jim je delo v tujih rudnikih pustilo kamen na pljučih, so globoko zasopli: O gozdovi, ljubi domači gozdovi!

Kočevsko z njenimi bogatimi jelovimi in bukovimi gozdovi smo pred vojno zlasti poznali po njenih nemškutarskih Kočevskih. Ti so bili potomci nemških kolonov, ki so jih pred šest sto leti grofje Ortenburški pripeljali iz nemških dežel kot svojo delovno silo. Ti nemški priseljenci, ki jih je bilo okrog 14.000, so bili pri svojih gospodarjih zelo priljubljeni. Povsod so imeli prednost, bili so zelo prevzetni, zato je razumljivo, da jih domačini niso marali. Seveda so bili nemškutarski Kočevjarji, ki so se ukvarjali s krošnjarstvom in pogosto hodili v hitlerjevski »rajh«, vsi vneti za Hitlerja in so leta 1941 komaj čakali svojega »odrešenika«.

Za slovenske domačine so postali pravi teroristi. Toda v svojih računih so se zmotili. Ob okupaciji Jugoslavije je namesto Nemcev zasedla Kočevsko Italija. Užaljeni Kočevarji so tedaj optirali za Nemčijo. Nemci so jih naselili na obeh straneh Save med Litijo in Brežicami, od koder so slovenske domačine izgnali v Šlezijo in na Poljsko.

Domačini pa so se takoj vključili v narodnoosvobodilno borbo, ki je na Kočevskem zavzela izredno širok razmah. Že v začetku avgusta 1941 je bila na Travnici gori ustanovljena ribniška četa, ki se je izkazala kot izredno hrabra partizanska skupina. Ljudje so bili partizanom zelo naklonjeni. Tudi po ure daleč so jim prinašali živež. Opuščene vasi nemškutar-skih Kočevarjev so postale pozneje zatočišče partizanov. Izredno ugodni za partizane so bili tudi širni, ponekod nedostopni gozdovi Kočevskega Roga, med vojno vsi prepleteni s skrivnimi partizanskimi potmi, ki so vezale vse slovenske pokrajine in segale daleč proti bratski Hrvaški.

O vsem tem in še o marsičem iz časa NOB sta nam pripovedovala ravnatelj Dolenjskega muzeja iz Novega mesta prof. Janko Jarc in Lojze Muren, ko smo se povzpeli do zgodovinske Baze 20, kjer je imel sredi nepreglednih host in kraških skal glavni štab narodnoosvobodilne vojske svojo postojanko. Vse barake te postojanke so popravljene in ohranjene takšne, kakršne so bile takrat.

Z velikim zanimanjem so si rojaki ogledali preproste stavbe, povpraševali po podrobnostih, se vpisali v spominsko knjigo in odnesli s seboj mnogo fotografij za spomin.

Preko Novega mesta smo se nato odpeljali do Kronovega, kjer smo obiskali eno izmed naselij mladih graditeljev avtomobilske ceste, imenovano po Borisu Kidriču. Kreпки, zagoreli brigadirji in brigadirke iz raznih predelov domovine, so nam pripovedovali o svojem delu in življenju. Šest ur na dan delajo, nato se ukvarjajo s športom, uče se, saj so večinoma vključeni v razne tečaje: eni se uče fotografiranja, drugi šofiranja, tretji upravljanja s traktorjem, četrti spuščanja s padali itd., itd. Ogledali smo si njihovo naselje, ki je snažno in prijetno. Tudi dvoranico za kulturne nastope imajo, pa svoj stenčas, ki dokazuje, da so med brigadirji tudi že kar dobri pesniki in

pisatelji. Povedali so nam, da je vzdolž trase šestnajst takšnih mladinskih naselij, vsak mesec se naselijo v njih nove brigade. Osemnajst tisoč mladih fantov in deklet dela vsak mesec na cesti, ki v resnici zasluži ime cesta »Bratstva in enotnosti«. Vsak mesec osemnajst tisoč mladih delavcev, prijav pa je veliko več, toliko jih je, da ne morejo vsem ustreči.

Mimo nas sta pojoč prikorakali dve brigadi. Popoldanska izmena je šla na delo. Z dopoldanskimi smo se pa fotografirali in se nato priskrbo poslovlili ter jim želeli mnogo uspehov.

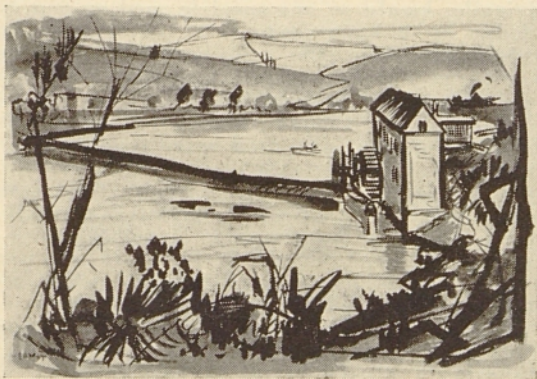
Spet smo se vozili ob zeleni Krki mimo gradov Struge in Otočca, ki ju je pisatelj Ivan Tavčar ovekovečil v povesti Otok in Struga. V Novem mestu je rojak Jazbinšek v imenu izseljencev iz Francije položil šopek rdečih rož pred spomenik padlih borcev in narodnih herojev. Tu je rojake pozdravil in se jim zahvalil za pozornost in obisk ravnatelj študijske knjižnice Bogo Komelj.

Ob 18. uri smo se spet zbrali na Loki ob Krki, kjer je bila rojakom na čast prirejena družabna prireditev. Tu smo se sešli z mnogimi rojaki, ki so se pripeljali z vlaki in osebnimi avtomobili z vseh strani Slovenije. Goste je tople pozdravil v imenu občinskega ljudskega odbora Avgust Jazbinšek, nato pa je v imenu Glavnega odbora Slovenske izseljenske matice spregovoril ljudski poslanec in odgovorni urednik »Rodne grude« Tomo Brejc, ki je dejal:

DRAGI ROJAKI IN PRIJATELJI!

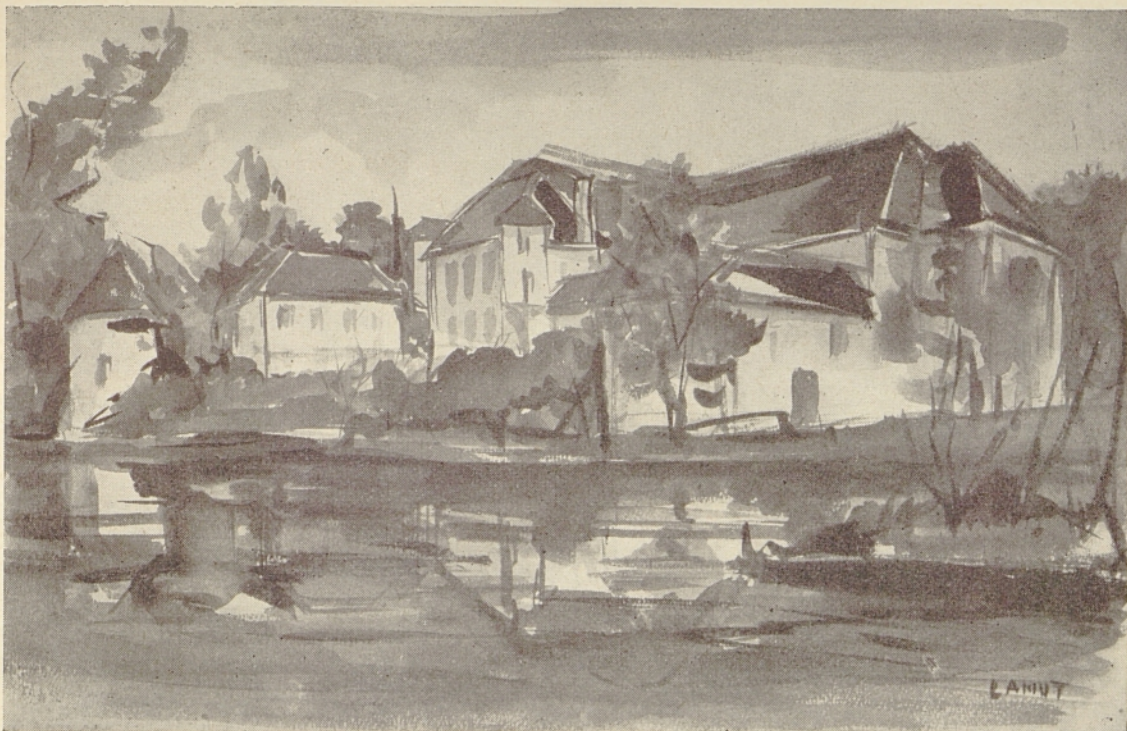
Pozdravljam vas v imenu Slovenske izseljenske matice in vam želim, da bi se na današnji prireditvi, ki je vam posvečena, kar najbolje počutili med nami.

Z veseljem ugotavljamo, da je letos rekordno število rojakov iz evropskih dežel obiskalo svojo rojstno deželo. Obiskali so jo nedvomno zato, ker jo imajo radi, pa tudi zato, da bi videli, kako se doma dela in živi. Veseli nas, da se bodo rojaki na potovanju po svoji rojstni deželi sami lahko prepričali o naglem vsestranskem napredku, ki ga doživljamo. Povojni napori naših delovnih ljudi že dajejo bogate sadove. Predvsem se v letošnjem letu hitro izboljšuje živiljenjska raven naših delavcev in nameščenecv, ker so se znatno povečale njihove plače. Industrija dela s polno paro in je proizvodnja že v prvem polletju večja za 14 % kot je bila lani. V kmetijstvu se imamo predvsem znanstvenemu načinu obdelave zemlje zahvaliti, da nam pomladna suša ni prizadejala večje škode. Žita bomo imeli nekoliko manj, drugih pridelkov pa več kot lani. Brezposelnosti pri nas ni, temveč ravno nasprotno: premalo delavcev imamo, vsak lahko dobi delo, če hoče. V naših mestih in industrijskih centrih bo letos nekaj tisočev delavcev in nameščenecv dobilo nova in zdrava stanovanja, saj ste prav gotovo opazili, da se povsod mnogo zida in gradi. Znatno se je izboljšal položaj upokojencev. Zvezna skupščina bo v kratkem sprejela še zakon o kmečkem in invalidskem zavarovanju, kar pomeni nadaljnje izboljšanje našega socialnega zavarovanja, ki je že danes med najboljšimi ne samo v Evropi, temveč v svetu. Naši delavski sveti dobro gospodarijo, pa tudi naši občinski odbori mnogo bolj skrbijo in se trudijo za napredek svoje občine, odkar so dobili večja upravná polnomočja.

Vl. Lamut: Dolenjski motiv

VI. Lamut: Otočec pri Novem mestu

Da raste ugled nove Jugoslavije in zaupanje vanjo tudi v inozemstvu, nam dokazuje rekorden obisk inozemskih turistov. Še nobeno leto jih ni bilo toliko kot letos. Imamo odločno premalo hotelov in gostišč, morali bomo graditi nove, da bomo zadostili povečanim potrebam.

Zdaj naši ljudje še z večjo vero in zaupanjem gledajo v bodočnost. Potreben nam je samo mir, da bi mogli nemoteno delati za nadaljnji dvig blagostanja naših delovnih ljudi. Veliki ugled, ki ga po zaslugi predsednika Tita in njegovih sodelavcev uživa nova Jugoslavija v svetu, omogoča našemu državnemu vodstvu, da se v mednarodni politiki uspešno bori za ohranitev svetovnega miru. Prosimo tudi vas, dragi rojaki, bodite povesod, kjer boste hodili, glasniki miru in prijateljskega sodelovanja med narodi.

In še to bi vam radi povedali: lahko ste ponosni na svojo napredno rojstno deželo!

Pozdravite tudi rojake, ki se našega nocošnjega svidenja niso mogli udeležiti, zlasti pa izročite mnogo lepih domačih pozdravov rojakom, ki letos niso mogli priti na obisk v rodne kraje. Povejte, da mislimo nanje, da se jih vedno spominjamo!

Bogat kulturni program je nadvse lepo izpolnil novomeški moški pevski zbor »Dušan Jerab« pod vodstvom Toneta Marklja. Kakor da so vsako posamezno pesem vzeli rojakom prav iz srca, so zapeli dovršeno in ubrano prav pesmi, ki so jim najbližje in najdražje.

Tudi »Zadovoljni Kranjci« in solisti Radia Ljubljane, ki so nastopili v lepih narodnih nošah, so se dobro odrezali. Sledil je seveda ples in kar prehitro je bilo treba misliti na povratak. Še topli tiskni rok in prisrčen »Na svidenje«

nje« in avtobus nas je odpeljal iz metropole prijaznih Dolenjcev.

Tako smo vam malo opisali prireditev letošnjega Izseljenskega dneva. Kakor vsako leto so tudi letoš podružnice Slovenske izseljenske matice še posebej počastile svoje rojake, ki so prišli na obisk. V avgustu so bile posebne prireditve za izseljence v Trbovljah, v Kočevju in v Murski Soboti. Zlasti dobro obiskana je bila kulturna prireditev za izseljence v Murski Soboti, ki se je je udeležilo okrog 140 izseljencev, ki so privedli s seboj še svojce.

Po prireditvi so rojaki položili venec pred spomenik narodnega heroja Stefana Kovača, si ogledali pokrajinski muzej, nato pa v dveh avtobusih krenili na krožno potovanje po Pomurju. Povsod so bili prisrčno sprejeti. Rojaki iz Pomurja so bili prav gotovo tudi veseli lepega foto albuma »Dragi kraj domači«, ki ga je nalašč zanje izdala podružnica izseljenske matice v Murski Soboti. Album vsebuje 48 lepih značilnih fotografij iz Pomurja, ki so opremljene z napisi v štirih jezikih ter z zemljevidom Pomurja. Album je vsekakor lepo darilo tudi za tiste rojake iz Prekmurja, ki niso mogli obiskati domovine.

Hitro, prehitro beže dnevi. In spet smo si na postaji segali v roke. Ne za dobrodoščilo, temveč za slovo. Spet so nam vlaki odpeljali naše drage v razne dežele onstran morja, pa v Holandijo, odpeljali so jih v Francijo, odpeljali so jih v Nemčijo in drugam.

Na svidenje, dragi rojaki! Če ste bili med nami zadovoljni, če ste se odpočili in razvedrili na rodni tleh, smo zadovoljni tudi mi. Še enkrat: Na svidenje!

Ina Slokan

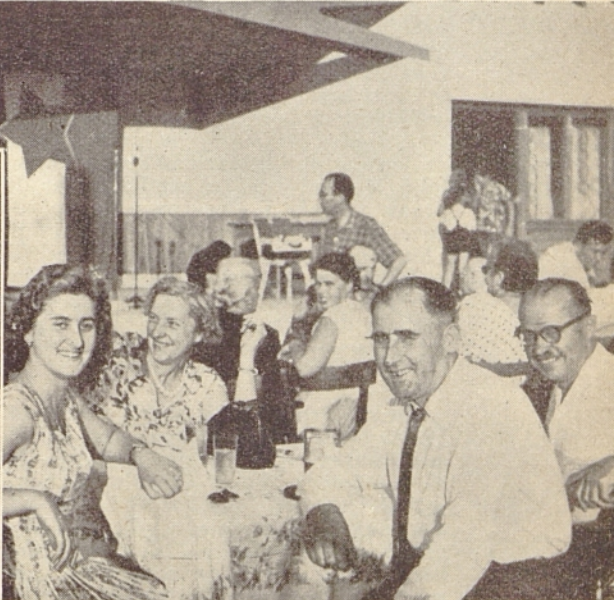

16. avgust

IZSELJENSKI
DAN
V NOVEM
MESTU

Slike levo: V avtobusu — V muzeju NOB v Dolenjskih Toplicah — Med mladimi graditelji avtoceste v Kronovem — Slike od zgoraj navzdol: V imenu rojakov iz Francije je rojak Jazbinšek v Novem mestu položil šopek rož pred spomenik narodnih herojev — Rojaki pri ogledu spomenika — Takole smo se mimogrede zavrteli v Dolenjskih Toplicah — Dve sliki z družabne prireditve na Loki pri Novem mestu — Pri ogledu Zužemberka

Nekaj o prvih začetkih socialističnega gibanja med ameriškimi Slovenci

Začetki organiziranega socialističnega gibanja med ameriškimi Slovenci segajo v devetdeseta leta preteklega stoletja. Začetnik je bil znani slovenski socialist tedanjega časa Fred Peče (Petsche), ki se je priselil v ZDA leta 1893. Kot prvo je bilo po poročilu v drugem letniku Glasa Svobode (5. novembra 1902 do 28. decembra 1928) ustanovljeno v Clevelandu. O. leta 1894 »prvo slovensko socialno društvo«. Vendar je to društvo zaradi pomanjkanja pristašev kmalu ugasnilo.

Ko so prišli v Ameriko novi starokrajski socialisti kakor Simon Kavčič, brata Petricha, Jože Zavertnik in drugi, so prizadevanja za ustanovitev socialistične organizacije spet oživila. Tako so drugič ustanovili »socialni klub« v Clevelandu 15. avgusta 1903 (torej pred 55 leti). O tem poroča Glas Svobode 21. avgusta 1903. Med ustanovitelji in prvimi odborniki tega društva so bili Martin Konda, Anton Tischler, John Meden, Jože Zavertnik, Frank Paylek in Frank Terček. V članstvo se je vpisalo 26 članov. Jože Zavertnik se je pozneje preselil v Chicago, kjer je prevzel uredništvo Glasa Svobode (julija 1904 do jeseni 1905), ko je bil Glas Svobode res urejevan v socialističnem duhu. Tudi ta drugi clevelandski klub ni dolgo vzdržal in postal je verjetno žrtev gospodarske krize, ki je nastopila leta 1905 in trajala daljšo dobo.

Zaradi tega je bil ustanovljen na pobudo Jožeta Bratkoviča, potovalnega agitatorja Jugoslovanske socialistične zveze in Proletarca 25. septembra 1910 v Clevelandu nov klub, ki je dobil pri JSZ številko 27 ter je bil pozneje med najbolj delavnimi v okviru JSZ. Ob ustanovitvi se je vpisalo 27 članov. V začasni odbor je bil izvoljen za predsednika Jože Javha, za tajnika pa Ivan Meden, ki je bil odbornik že pri drugem klubu iz leta 1903.

V Chicagu so začeli malo kasneje. Iniciator je bil spet Fred Peče, ki je pisal leta 1900 upravi glasila Jugoslovanske socialnodemokratske stranke Rdečega prapora v Trst, da naj mu pošljejo naslove ameriških naročnikov, kolikor jih imajo, da se bodo sodrugi sestali in se dogovorili za ustanovitev socialističnih društev ali klubov. Uprava Rdečega prapora je poslala tri naslove: Simona Kavčiča (tedaj je živel v La Sallu, Ill.), Ivana Šolarja (živel je v Seattlu in tam umrl leta 1910) ter Jožeta Javha. Po mnogih posvetovanjih je bil 2. februarja 1901 ustanovljen v stanovanju Franka Mladicha slovenski socialistični klub v Chicagu. Sklicatelj se je bil Frank Petrich, poznejši glavni tajnik JSZ, ki še živi v San Franciscu. Navzočih je bilo 12 oseb, med njimi krojač Frank Žonta, likalec Ivan Grilec, klepar Fred Peče, peka brata Frank in Mohor Mladič ter pek Frank Petrič. V odbor za sestavo pravil in proglaša na slovensko ljudstvo so bili določeni Frank Petrič, Fred Peče in Frank Mladič. Ker tedaj v ZD še niso imeli socializma naklonjenih listov, je vse priprave opravljal Frank Petrič po pošti in je imel s tem veliko dela.

Zaradi tega se je Fred Peče zelo ogreval za ustanovitev lastnega lista, medtem ko drugi odborniki tej misli niso bili naklonjeni in so jo

imeli za prezgodnjo. Toda Peče jih je prepričal in 6. julija 1901 je bil v Chicagu že sestanek za ustanovitev lista. Poleg drugih sta bila navzoča tudi Simon Kavčič in Aleksander Toman. Ustanovili so delniško družbo »Associated Slovenic Workmen of Chicago — Zora«. Delnica (v obeh jezikih) je bila po 2 dolarja, zbrati pa so želeli 2000 dolarjev, česar pa še zdaleč niso dosegli. Predsednik te nove družbe je postal Fred Peče, tajnik Frank Mladič. Sklenili so izdajati tednik na štirih straneh z imenom »Zora«. Prva številka je izšla 3. avgusta 1901 s podnaslovom »Glasilo združenih slovenskih delavcev v Ameriki«. Lista je izšlo skupno 10 števil in prenehal je v oktobru 1901 zaradi gmotnih težkoč, nesoglasja med izdajatelji in napak urednika. Frank Zaitz poroča, da je pregledal prvo številko, ki jo ima shranjeno Frank Petrich, ter je ugotovil, da v njej ni nič socialističnega niti ne agitacijskega za socialistični klub. Iz nje veje nekaj narodno slovenski duh po zamisli urednika Aleksandra Tomana, ki je bil sicer pionir slovenskih časnikarjev v Ameriki, o marksizmu in praktičnem socialističnem delavskem gibanju pa ni imel pojma. Toman se je pozneje vrnil v Ljubljano, kjer je umrl menda 82 let star. Zaradi neuspeha z Zoro je razpadel tudi ta leta 1901 v Chicagu ustanovljeni socialistični ali socialni klub.

Slovenski socialisti pa so ostali še v nadaljnjih stikih. V oktobru 1902 so ustanovili Slovenski delavski pevski zbor Orel, ki je deloval do leta 1913. Ko sta 5. novembra 1902 Frank Medica in Martin Konda pričela izdajati tednik Glas Svobode, so dobili v njem zaslobo, zlasti še, ko se je Glas Svobode preselil iz Puebla, Colo. v Chicago, kjer je izšla prva številka 3. julija 1903. Zdaj so spet pričeli z gibanjem za ustanovitev socialistične organizacije in Glas Svobode jim je nudil v tem vso pomoč. Glavni iniciator za sklicanje prvega sestanka je bil spet Fred Peče, poziv na sestanek pa je podpisal Albin Skubic. Na tem sestanku 18. julija 1903 je bilo 16 navzočih in sklenili so sklicati za prihodnji dan (19. 7. 1903) nov, večji sestanek. Tedaj so — torej pred 55 leti — ustanovili, kakor poroča Glas Svobode 24. julija 1903: »socialen klub Slovencev z namenom poučevati tudi slovenski narod o pravem pomenu socializma in širiti tega med široko maso ljudstva zmerno, a to tembolj odločno. Klub naj bi v najkrajšem času pristopil v internacionalno zvezo svetovnega socializma«. Ta klub je bil temelj za klub št. 1 Jugoslovanske socialistične zveze, ki je postal eden od najdelavnejših v njej. Že leta 1904 je stopil v stik s Socialistično stranko Amerike in leta 1910 je bil med ustanovitelji JSZ. Prva leta, dokler si niso ustanovili svojega lastnega kluba, so bili v njem organizirani tudi hrvaški socialisti.

Sledile so ustanovitve nadaljnjih klubov. Starokrajski socialist Nace Zlemberger je ustanovil socialistični klub v Glencoe, Ill., ki je dobil pri JSZ številko 2. V novembru 1907 je bil ustanovljen v Johnstownu, Pa. klub številka 3, zatem pa je Simon Kavčič ustanovil v La Sallu, Kans. klub št. 4. Z leti je bilo pod okriljem Jugoslovanske socialistične zveze ustanov-

Clani Kluba
slovenskih
upokojencev
v Detroitu

Še nekaj besed o Mirku Kuhlu

V številki 7-8 »Rodne grude« smo poročali o smrti glavnega blagajnika SNPJ Mirka G. Kuhla. Ker so medtem dospeli že tudi ameriški listi, dopolnjujemo naše podatke z naslednjim: Kuhel je umrl že v nedeljo, 29. junija in ne šele 30. junija, kakor smo poročali po brzojavki, ki je prispela v Ljubljano. V Ameriko (Eveleth, Minn.) je prispel leta 1920, ko se je za očetom izselila v ZD vsa Kuhlova družina iz Kostanjevice. Ob izselitvi je bil gimnazijec. V ZD se je šolal v Evelethu in Chicagu. Pri SNPJ je bil glavni blagajnik od leta 1942, prej pa je bil blagajnik pri Slovenski svobodomiselnih podporni zvezi, ki se je združila s SNPJ. Pred vojno je bil delaven tudi v kulturnih društvih v South Chicagu in je bil več let pevovodja bivšega slovenskega pevskega zbora Slovan. Kuhel je tudi uglasbil prvo izvirno »Himno SNPJ«, ki jo pejejo ob raznih proslavah društev SNPJ. Življenje so mu ugonobili v treh dneh streptokoki, ki so se vgnezdili v grlo in prsni koš. Pogreb je bil 3. julija v South Chicagu, kjer je stanoval. V pogrebni zavodu se je poslovil od njega predsednik društva št.

ljenih v ZD več kakor 220 socialističnih klubov, kar pa že ne spada več med početke socialističnega gibanja, o katerem naj bi govoril ta prikaz. Danes, žal, organiziranega socialističnega gibanja med ameriški Slovenci ni več, je pa v njih še duh, ki so ga dobili v tem gibanju, čigar ledino so orali in izorali možje, o katerih je tu govora. Zaradi tega ne bi bilo prav, če bi jih prepustili pozabi.

Viri: Majski glas 1933, 1935, ADK 1950 ter zgodovinski prikaz Franka Zaitza in tovarišev.

Coetko A. Kristan

100 SNPJ (v katerem je bil Kuhel včlanjen) in član glavnega odbora SNPJ Michael Vrhovnik, na pokopališču pa predsednik glavnega odbora SNPJ Joseph Culkar. Udeležba na pogrebu je bila zelo velika.

Cd. A. K.

Slovenski upokojenci v Detroitu imajo svoj klub

Na sliki vam predstavljamo člane kluba slovenskih upokojencev, ki je eden izmed prvih tovrstnih klubov med našimi rojaki v ZDA. Namen našega kluba je predvsem gojiti družabnost. Sicer ni med nami posebno velike aktivnosti, saj nas vse teži že precej križev na plečih — moški nad 65 let in ženske nad 62 let — to je doba, ki nam je bila odmerjena za pokojnino, ki jo dobivamo po zaslugi prezidenta Roosevelta. Najraje se shajamo v Slovenskem narodnem domu, med nami jih je veliko, ki so bili pred desetletji med ustanovitelji tega našega kulturnega žarišča in priljubljenega shajališča. Zdaj vodi Slovenski narodni dom naša mlajša generacija. Na zahodni strani mesta imamo še Slovenski delavski dom. Ker so naša slovenska naselja zelo raztresena, je dobro, da imamo dva domova. Mesto Detroit je precej veliko in ima dva milijona prebivalcev. Največ naših rojakov je zaposlenih v avtomobilski industriji, veliko jih je pa tudi že upokojenih. Imamo slovenske časopise pa tudi naša slovenska društva, predvsem podporna, še kar dobro delujejo. Sicer pa je tudi tukaj z nami tako kakor povsod v Ameriki, da se naše vrste redčijo iz dneva v dan. Od naše mladine jih je še precej, ki radi prihajajo na naše prireditve, sodelujejo z nami in govore po naše, precej pa je že tudi takšnih, ki se čutijo popolne Amerikance in ne pridejo med nas. — »Rodno grudo« radi beremo, da zvemo novice iz naše stare domovine.

Rudolf Potochnik, Detroit, Mich.

♣ Beli krajini

Griček za gričkom v daljavo se pne,
čriček za čričkom strune ubira,
beli oblaček obzorja zastira,
v okencu drobnem nagelj cvete.

Truden voliček v breg se poganja,
vsepoposod sočen vonj trte diši,
v hramu prešerno vince kipi,
ej, danes ne bo nam do spanja.

Griček za gričkom v daljavo se pne;
sonce se v pisane rute lovi,
saj se odpirajo srca ljudi,
prisluhni — še tebi zdaj pesem privre!

Dobili smo prvi povojni roman iz življenja naših izseljencev

V septembru je izdala Državna založba v Ljubljani novo delo pisatelja Antona Ingoliča, roman »Kje ste Lamutovi?«. To obsežno delo našega znanega in priznanega pisatelja je pomembno tudi zaradi tega, ker obračunava snov, iz katere doslej naši pisatelji za svoje obsežnejše stvaritve še niso zajemali: iz življenja naših slovenskih izseljencev, ki jih je borba za vsakdanji kruh pred mnogimi leti razkropila po svetu.

Pisatelj je pred dvesta letoma nekaj mesecev preživel med našimi rojaki v Franciji, kjer si je neposredno nabiral vtise, ki jih je nato umetniško oblikoval. Roman »Kje ste Lamutovi?« je obsežno delo, kjer se na 472 straneh zapletajo in razpletajo usode naših ljudi iz kmečko-rudarske

družine, ki se je morala kmalu po prvi svetovni vojni zaradi težkih življenjskih pogojev izseliti v Francijo. Trnova pot te družine je podobna trnovi poti mnogih naših izseljencev, zato bo to delo še posebej zanimivo za naše rojake.

Prav je, da se ob tej priložnosti na kratko ustavimo ob avtorju našega prvega izseljenskega romana. Ime Antona Ingoliča, enega naših najplodovitejših sodobnih pisateljev, je večini gotovo že znano. Rodil se je 5. januarja 1907 na Spodnji Polskavi na Štajerskem. Njegov oče je bil mizar in tudi sam je nekaj časa pri njem mizaril, nato pa je šel v šole, omes leto dni preživel v Franciji ter končno dovršil slavistični študij na ljubljanski univerzi. Bil je profesor v Ptujju, med vojno so ga Nemci pregnali v Srbijo, zdaj pa živi kot profesor v Ljubljani.

Ingolič je kot pisatelj zelo plodovit. Njegove novele in črtice so raztresene po raznih slovenskih revijah. Roman »Kje ste Lamutovi?«, ki ga je pisal prav v petdesetem letu svojega življenja, pa je njegova petindvajseta doslej izdana knjiga. V svojih novelah, povestih in romanih opisuje Ingolič predvsem življenje kmečkih ljudi. Najbolj so mu pri srcu Štajerci — siromašni viničarji, med katerimi je živel in njihovo življenje dodobra spoznal. Njegovi opisi posameznih oseb so živi in barviti. Vsa njegova dela so prežeta z vero v človeka, v njegovo plemenitost ter povezanost z današnjim časom. Z romanom »Kje ste Lamutovi?« je šele načel snov iz življenja naših izseljencev, iz katere bo še zajemal v svojih prihodnjih stvaritvah. V kratkem namerava namreč odpotoovati med naše rojake v Holandijo, da se seznani z njihovim življenjem, ki mu bo dalo podlago za njegovo prihodnje umetniško delo.

I. S.

Še bo prišel v svoj rojstni kraj

Pred kratkim se je vrnil v Cleveland vipavski rojak Anton Ukmar, ki je letos po 45 letih obiskal svoj rojstni kraj Duplje pri Vipavi. Kljub temu, da je skoraj pol stoletja živel v tujini, govori prav tako lepo materin jezik kakor takrat, ko je odhajal na tuje, in enako živo se spominja navad znancev in prijateljev v rojstnem kraju ter težkih časov, preden je odšel z doma. V Ameriki je stalno spremljal dogajanja v domovini in je bil ponosen na svoj narod, ki je kljuboval fašističnemu nasilju in se ga osvobodil. Anton Ukmar v Clevelandu aktivno sodeluje pri prosvetnem življenju ameriških Slovencev. Je eden izmed 8 ustanoviteljev znanega pevskega zbora Jadran, izmed katerih živijo še samo trije. Ukmar še vedno poje v tem zboru, katerega članstvo sestavlja zdaj že naša četrta generacija.

Rojak Ukmar je bil navdušen nad napredkom, ki ga je videl v svoji rojstni domovini. Ob slovesu so mu v domačem kraju priredili lep poslovilni večer, na katerem je bilo nad 50 udeležencev. Med njimi predstavniki ljudskega odbora in množičnih organizacij iz Vipave. Pev-

Rojak Anton Ukmar s sorodniki

Domov je prišel po nevesto rojak Franc Kovač, doma iz Bače pri Podbrdu, ki že več desetletij živi v Argentini. Izbral si je Drago Nagodetovo iz Hotedrščice pri Logatcu. Zakonca sta že odpotovala v Argentino, kjer jima želimo obilo sreče!

ski zbor iz Vrhpolja mu je zapel več narodnih in partizanskih pesmi. »Tako lepih krajev, kakršne ima Slovenija, ni zame nikjer na svetu,« je dejal rojak Ukmar in obljubil, da nas kmalu spet obiše.

M. L.

Droben spomin na Jugoslovansko podporno društvo v Gladbecku

Tudi izseljenci v Gladbecku smo imeli nekoč svoje društvo, ki se je imenovalo Jugoslovansko podporno društvo. Njegov prvi predsednik je bil Jože Košir. Martin Lončar je bil prvi tajnik, jaz pa drugi tajnik. Anton Stariha je bil pa blagajnik.

V gostilni rojaka Fritz Rauneckerja je imel vaje naš pevski zbor »Slavec«. Res so bili takrat lepi časi, ko smo se zbirali tako ob večerih fantje in dekleta in zapeli lepe domače pesmice. Jaz sem bil takrat še zdrav in mlad.

Dobro se spominjam Johana Bervarja, ki je bil dober pevec, pa tudi pivec. Bil pa je tudi dobrega srca in je rad tudi drugim plačeval za pijačo.

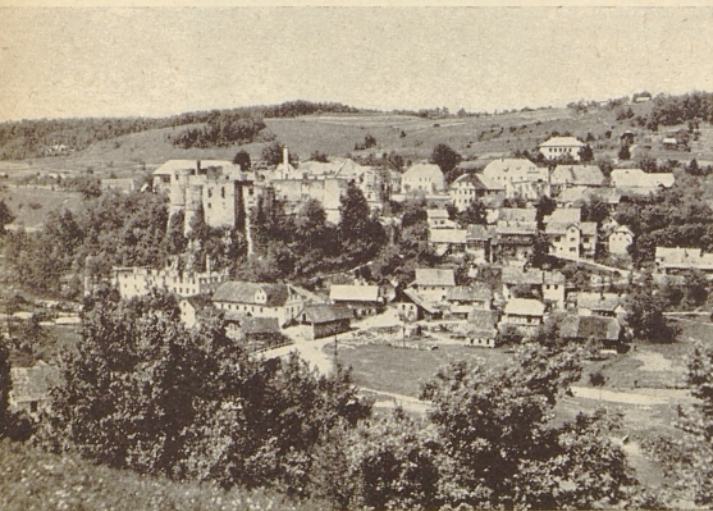
Ko je nekoč praznoval svoj rojstni dan, je bil posebno dobre volje. Za vse pevce je naročil pijače in cigaret. Mi smo mu lepo čestitali k življenjskemu prazniku in pokojni rojak

Lončar je imel lep govor, v katerem mu je izrazil naše čestitke. Takole nekako je povedal: »Dragi naš rojak in pevski tovariš! Vsi pevci in pevke ti želimo k rojstnemu dnevu vse najboljše, zdravja in sreče. Zahvaljujemo se ti za tvojo darežljivost in želimo, da bi še mnogo takšnih lepih življenjskih praznikov praznoval med nami. Ko pa pride tisti žalostni dan, ki je vsakomur od nas namenjen, da se boš poslovil od tega sveta in nas, te bo naš pevski zbor spremljal v tvoj zadnji dom in se na tvojem grobu z lepo pesmijo poslovil od tebe.«

Slavljenec je ves solzen poslušal ta govor. Ko je govornik končal, si je z velikim robcem otrl solze, na dušek izpraznil kozarec, nato pa dejal: »Lončar, hvala, lepo si povedal! Ko bi le ljubi bog dal, da bi jaz to doživel!«

Franc Sikošek, Gladbeck

PO DOMAČI DEŽELI...

Na Viču pri Ljubljani so začeli graditi nov zdravstveni dom, ki bo velika pridobitev za ta del Ljubljane. Denarna sredstva so dala podjetja in Okrajni ljudski odbor Ljubljana.

V Kojskem v Goriških Brdih so znanstveni muzejski delavci odkrili dva dragocena urbarja iz XVII. in XVIII. stoletja z opisom zemljiških posesti in družinskih imen.

V Dolenji vasi pri Kočevju bo še letos dograjena nova tovarna eteričnih olj.

V okraju Novo mesto so letos dobili prvi kombajn. Izprva so se ljudje tej »novotariji« upirali, potem so pa vsi hoteli žeti z njim. Zanimanje za ta stroj je sedaj tako veliko, da je Okrajna zadružna zveza morala naročiti še dvanajst kombajnov.

V Mengšu pri Kamniku so dogradili nov velik kulturno-prosvetni dom. Velika dvorana za predvajanje filmov že posluje, druge prostore bodo uredili in opremili še to jesen.

Na Ilovi gori, tako znani iz partizanskih časov (Dolenjska), so zadržniki zasadili 22 hektarov zemlje z višnjami. Vmes že rastejo prve vrtno jagode. Ko bodo višnje začele roditi, računajo, da bodo imeli letno na tej dosedaj puсти zemlji okrog 88 milijonov čistega dobička.

V Zagorju ob Savi bodo to jesen dogradili dva 36-stanovanjska bloka, enega v Polju, drugega pa v Borovniku. Tretji stanovanjski blok, tudi na Borovniku, ki bo imel prav tako 36 stanovanj, pa so pravkar pričeli zidati. Dograjen bo prihodnjo jesen.

V goriškem okraju so lani obnovili 84,5 hektara vinogradov in 111,5 hektara sadovnjakov. Po predvidenem načrtu bodo do leta 1961 morali obnoviti še 610 hektarov vinogradov in 1200 hektarov sadovnjakov.

V Šaleku pri Velenju so zgradili nov gasilski dom. Svečana otvoritev je bila letos 20. julija.

V Mursko-soboškem okraju in Slovenskih goricah je letos dvakrat padala toča in povzročila kmetom hudo škodo.

V Kamniku so na večer pred občinskim praznikom dne 26. julija odkrili spomenik prvim žrtvam fašističnih okupatorjev.

Jugoslovanski izvoz je v juliju dosegel vrednost 10,9 milijarde dinarjev. Tako se je še znatno povečal od lani, ko je bil v juliju najvišji po vojni.

Novo moderno plinarno so začeli graditi v Ljubljani. Dosedanja plinarna, stara 100 let, ni več zadostovala potrebam mesta Ljubljane, ki se hitro razvija.

Pogled na Ljubljano s tivolskega parka

Zužemberk

Domačija v Filovskih goricah — Prekmurje

Belokranjski vodovod je dograjen. Ko bodo uredili še vaška vodovodna omrežja in priključke h glavnemu cevovodu, bo poleg Črnomlja dobil zdravo pitno vodo tudi precejšnji del Bele krajine.

6. in 7. septembra so borci slavne Šlandrove brigade svečano proslavili 45-letnico ustanovitve te brigade v Mozirju na Štajerskem.

Zaposlitev v Sloveniji je v avgustu letos dosegla rekordno število v primerjavi s predvojnimi. Takrat je bilo zaposlenih 148.000, letos pa 406.000 prebivalcev.

V Moravčah so na občinski praznik 17. avgusta odprli lepo novo stavbo Zadrugne poslovne zveze in pletilnice, ki je že v začetku zaposlila 80 žena.

Največjo jugoslovansko elektrarno bodo začeli graditi na reki Trebišnjici pri Bilečah. Pri proračunih so sodelovali tudi strokovnjaki Združenih narodov, ker bo elektrarna dajala električno energijo tudi drugim evropskim deželam. Z vodo, ki se bo zbirala za jezom te nove elektrarne, bodo lahko namakali več tisoč hektarov zemlje.

Hmelj je letos na splošno dobro obrodil in hitreje dozorel zaradi spomladanske suše in kasnejše vročine. Dober pridelek hmelja so imeli tudi v Srebrničah pri Novem mestu, dalje v Kostanjevici na Dolenjskem in v Klevevžu. V novomeškem okraju bodo do prihodnje pomladi uredili še 85 ha hmeljskih nasadov.

Brat je našel sestro po 15 letih. Novo avtomobilsko cesto Ljubljana—Zagreb gradi mladina iz vse Jugoslavije. Tako je v eno mladinskih naselij prišla mladinska brigada iz Požege v Srbiji. Nekaj dni kasneje pa je v taborišče prišla še brigada iz Like. Po naključju je mladi intendant požeške brigade Milan Zgodič našel v liški brigadi svojo sestro Marijano, za katero 15 let ni vedel, kje je. Krepko sta se objela fant in dekle in si solzna pripovedovala doživljaja izpred petnajstih let, ko so jima bili starši ubiti v vojni in so Milana, ki je imel 7 let, ločili od sestre Marijane, ki je imela komaj dve leti.

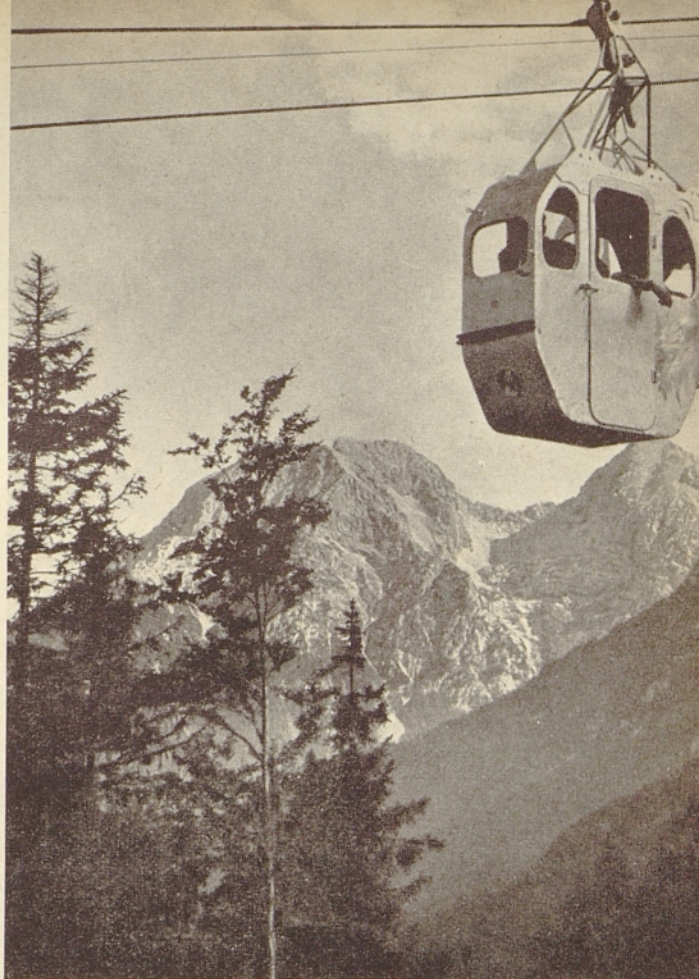
V eni uri na 1700 metrov visoke planine lahko pridejo zdaj Ljubljančani in Kranjčani, odkar je speljana žičnica na Krvavec v Kamniških planinah. Nova žičnica na Krvavec je dolga 2550 metrov in vozi do vrha 17 minut. Do spodnje postaje so redne avtobusne zveze in tako traja vožnja iz Ljubljane ali Kranja vključno z žičnico do vrha Krvavca komaj eno uro. Že v prvih tednih je žičnica prepeljala nad 20.000 potnikov. Med vožnjo z žičnico imajo izletniki prelep razgled na Kamniške planine.

Rezerve premoga, iz katerih dobiva naša kemična industrija bencin, znašajo v Jugoslaviji približno 15 milijard ton. Strokovnjaki so izračunali, da bo ta rezerva zadostovala za približno tisoč let.

Nova žičnica na Krvavec

V Smartnem v Tuhinjski dolini so blagoslovili temeljni kamen za novo cerkev

Del nove avtomobilske ceste, ki bo povezala Ljubljano z Zagrebom

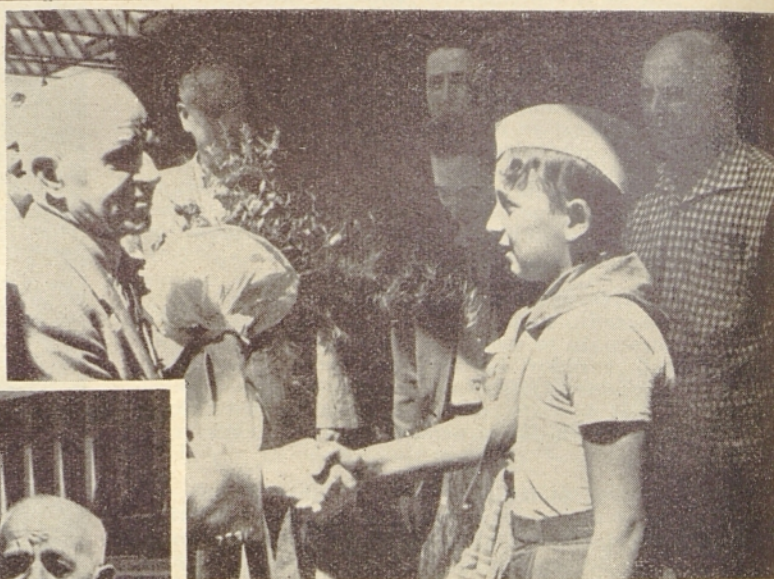

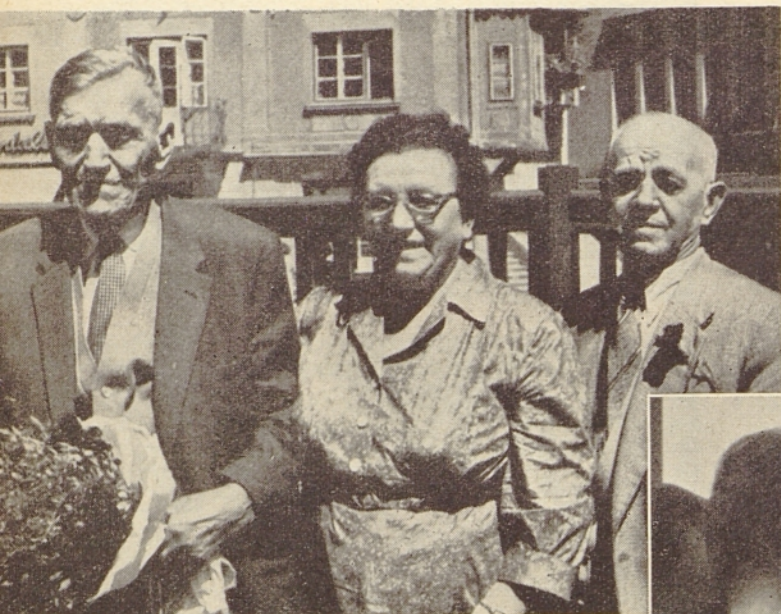
Z LETOŠNJIH SREČANJ

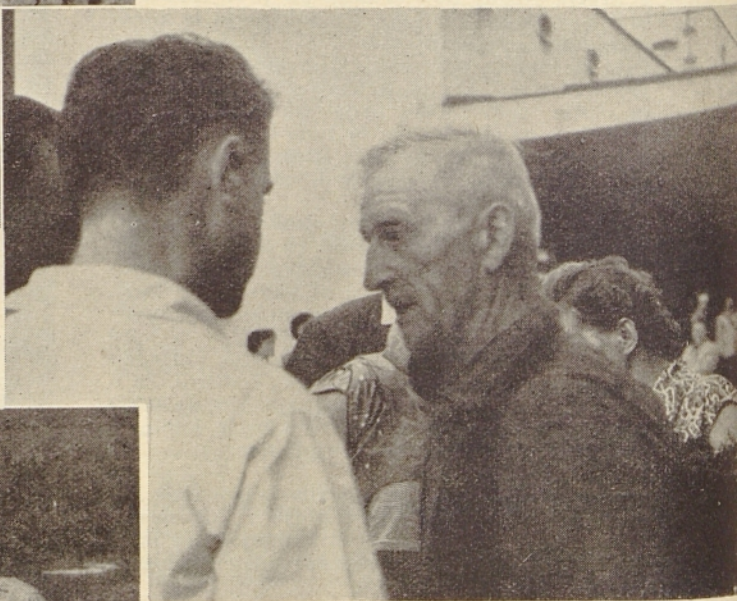
Rojakinja Tončka Hosner iz Gladbecka, ki pride vsako leto na oddih v rojstni kraj

Na jeseniški postaji pozdravlja pionirček rojaka Cebina, vodjo skupine iz Westfalije

89-letni rojak Jože Ules je bil najstarejši letošnji obiskovalec iz Westfalije

Tudi rojak Jurij Artič iz Pas de Calaisa vsako leto obišče rojstni kraj

Rojakinja Klunova s hčerko Josie iz Pittsburga, Ančka Travnova in Tončka Hočevarjeva iz Clevelanda in tajnik Matice ob spomeniku Talca v Begunjah

N O V I C E I Z F R A N C I J E

DRUŠTVO »SLAVČEK« NA KONCERTU V SARREGUEMINESU

V torek, 22. julija so bili naši pevci povabljeni na rokodelsko razstavo v Sarregueminesu, kjer so priredili pod vodstvom pevovodje A. Rohra koncert naših lepih slovenskih pesmi, za katere so želi od poslušalcev navdušen aplavz.

Med nastopi je igrala pod vodstvom našega člana Ivana Hopštetarja godba na pihala iz Freyming-Hohwalda, da smo se lahko zavrteli ob prijetnih zvokih domačih valčkov in polk. Prireditvev je bila na prostem.

Kot uvod k prireditvi je spregovoril prisotnim pevovodja »Slavčka«, ki je dejal, da smo Slovenci povsod znani kot dobri pevci. Ko smo šli pred mnogimi leti po svetu za zaslužkom, smo ponesli s seboj svojo domačo pesem. Tukaj v drugi domovini, kjer si služimo kruh kot dobri delavci rudarji, smo ponosni, da vsem ugaja naša slovenska pesem in da smo domačinom lahko prikazali našo slovensko kulturo.

SMRT POBIRA

V torek smo pokopali našega zvestega člana, rojaka Gregorja Brečka, očeta štirih otrok, ki je umrl star komaj 48 let.

Imel je lep pogreb. Mnogo ljudi ga je spremlilo na zadnji poti, predvsem številni naši rojaki ne glede na to, h kateremu društvu spadajo. Rudarska godba je igrala žalostinke. Člani našega društva smo se polnoštevilno udeležili pogreba z društveno zastavo in pevski zbor je zapel pokojniku pred hišo žalosti in na pokopališču.

Predsednik društva Stanko Glagovšek je pokojniku lepo spregovoril v slovo. Dejal je: »Krušo nas je zadela vest, da nas zapuščaš tako mlad in moraš v prerani grob. Bil si zvest član našega društva, tako rad si zahajal med nas, odslej pa bo tvoj prostor med nami prazen. Polagam ti ta venec v imenu Jugoslovanskega pevskega podpornega društva »Slavček« iz Freyming-Merlebacha z željo nas vseh, da ti bo lahka zemlja, v kateri boš počival, tvoji ženi, otrokom in sorodnikom pa izrekam iskreno sožalje.«

Ob odprtem grobu našega rojaka, ki je moral umreti tako mlad, smo se globoko zamislili, kako kratko in krhko je človeško življenje.

Anton Skruba,
tajnik društva »Slavček«
Merlebach

Pevski zbor društva »Slavček« iz Freyming-Merlebacha v Franciji. Na levi pevovodja, na desni podžupan mesta Sarreguemines, poleg naš dopisnik rojak Anton Skruba

Domovina

ZLATE POROKE

V zadnjem času je praznovalo spet osem slovenskih družin 50-letnico skupnega zakonskega življenja. To kaže, da je med našimi rojaki še vedno mnogo starih, zdravih slovenskih korenin. Tako sta 28. maja v St. Louisu, Mo. proslavljala tak praznik John in Johana Žg ur. John, star zdaj 83 let, je doma iz Lozic pri Podnanosu, Johana, stara 75 let, pa ima dom v vasi Potok blizu Prema pri Ilirski Bistrici. Imela sta dva otroka, od katerih živi še hčer. Imela sta lepo slovesnost. — 7. junija sta praznovala zlato poroko v Fly Creeku, N. Y. Frank Korošec in Jerica, roj. Knap. Poročila sta se v Cerknici na Notranjskem. Imata 5 hčera in 1 sina. Vsi so člani SNPJ. Proslave se je udeležilo več kakor 150 sorodnikov in prijateljev. — 16. junija sta praznovala 50-letnico poroke Andrej in Frances Vidrich iz Johnstowna, Pa. Imela sta šest otrok, od katerih pa živi samo še ena hčerka. — 22. junija sta slavila zlato poroko v Yale, Kans. Mary in Anton Adamič. Imeli so lepo proslavo, na katero so prišli tudi otroci slavljencev iz Baltimora, San Francisca, iz Michigana in iz Detroita. — 4. julija sta proslavljala 50-letnico skupnega življenja John in Tonca Stanovnik, oba doma z Vrhniške. John je prišel v Ameriko že 1902, Tonca pa 1907. Imata tri otroke in sedem vnukov. Zlato poroko sta proslavila v družbi številnih prijateljev in sorodnikov. — 6. julija pa je bil družinski praznik zlate poroke Avgusta in Antonije Konchar. Avgust je doma iz Vač pri Litiji, Antonija roj. Očakar pa z Gorenjskega. Imela sta 14 otrok, od katerih jih je še živih 13: 8 sinov in 5 hčera, ki živijo po vseh ZDA. Vsi sinovi so kakor oče farmarji. Celotna družina je včlanjena v SNPJ. — Istega dne sta imela v Pittsburghu enak praznik Frank Miklavich in njegova soproga. Imata 5 sinov, dve hčeri, 12 vnukov in enega pravnuka. Vsa družina je včla-

Rojaka Frank in Alojzija Lancner iz Milwaukee, Wisc., ki sta nedavno praznovala zlato poroko. Cestitamo!

njena v SNPJ. — V Clevelandu pa sta imela zlato poroko Louis in Frances Spehek. Louis je znan harmonikar pri dramskem društvu »Ivan Cankar« v Clevelandu. — Vsem tem osim slovenskim parom želimo tudi mi: še mnogo zdravja in zadovoljnih let v krogu njihovih družin!

SLOVENSKI GRADUIRANCI

11. junija je graduiral na Western Reserve University Dental School za zobozdravnika dr. Robert L. Novak, star 25 let, rojen v Clevelandu. — V juniju je graduirala na St. John College of Cleveland Patricia Mae, hčerka mr. in mrs. Hon Craine iz Clevelanda. Dobila je diplomu »bachelor of science in education«. Posvetila se je vzgoji mladine. — V začetku julija je graduiral na kolegiju za umetnost in znanost Rutgers universe Andrew John Ferenchak iz Plainfielda, N. J. Dobil je diplomu »bachelor of Arts degree«. Studiral je predvsem umetnost, književnost in glasbo.

GLASBENA MATICA POSNELA OPERO V SLOVENSČINI

25. maja je Glasbena Matica v Clevelandu posnela na zvočni trak v slovensščini svojo izvedbo Massenietove opere Marija Magdalena. Snemali so v Old

Stone Church, najstarejši clevelandski cerkvi, ki ima najboljše orgle v Clevelandu. Posnetek je bil napravljen v spomin rojaku Avgustu Kollandru iz Clevelanda. Zbor je vodil Tone Šubelj.

SLOVENSKA KRALJICA MESTA

Letos konec maja so imeli v Fontani letno mestno proslavo, ki traja tri dni. 31. maja je bila velika parada skozi Fontano in na njenem čelu se je vozila kraljica mesta, izvoljena za leto 1958. Bila je to naša rojakinja Margaret Rozman, ki je prišla v Fontano šele pred tremi leti iz Milwaukeeja, Wis. in je zaposlena v American banki. Mlajša kraljica (Junior Queen) pa je bila Francina Plese, ki je hrvatskega rodu. Tako sta imeli letos v sprevodu mesta Fontane dve najvišji mesti naši rojakinji.

NOVI UREDNIK PROSVETE

Na svoji seji dne 16. maja je izvršni odbor SNPJ izvolil za glavnega urednika Prosvete in drugih publikacij SNPJ doseďanjega pomožnega urednika Louisa Benigerja, ki je dolžnost glavnega urednika opravljal od lanskega avgusta.

25 LET VPZ »BLED« V KANADI

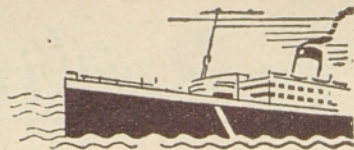
Vzajemna podporna zveza »Bled« v Kirkland Lakeju, Ont. Kanada je edina kanadska slovenska podporna organizacija. Letos proslavlja 25-letnico svojega obstoja in delovanja, ko opravlja nalogo podpiranja svojega članstva ob nesrečah, boleznih, onemoglosti in smrti. Zveza ima po Kanadi več odsekov. Glavni tajnik zveze je zdaj Frank Racič iz Kirkland Lakeja.

ZBIRKA ZA BOLNISNICO V CELJU

Slovenska ženska zveza v Chicagu oziroma njena častna predsednica Marie Prisland objavlja v junjski številka glasila SZZ »Zarje« zaključno poročilo o zbirki za celjsko bolnišnico. Skupno so nabrali do 31. marca 952.66 dolarja. Na že-

na tujih tleh

Ljo uprave celjske bolnišnice so za to vsoto nabavili naslednje: spectrophotometer (aparatus za laboratorijske poskuse) iz Cambridgea v Angliji za 846 dolarjev in pa X-Ray filme ter Fluoroscopic screen iz Wilmingtona, Delaware za 107 dolarjev. Dr. Jože Flajs, primarij te bolnišnice, je poslal SZZ priručno zahvalo za poslana darila. Ta zbirka dokazuje, da je tudi članicam Slovenske ženske zveze stara domovina tako pri srcu kakor članicam Progresivnih Slovencev. S tem dopolnjujemo naša dosedanja delna poročila o uspehih te zbirke, ki je trajala daljši čas.

AVTOMOBILSKA NESREČA ZLATKA BALOKOVIČA

Znanega jugoslovanskega violinista Zlatka Balokoviča ter njegovo soprogo Joyce je doletela 8. junija v New Yorku, kjer prebivata, težka avtomobilska nesreča. Zlasti hudo ranjena je soproga. Prepeljali so jo v bolnišnico ter je upanje, da bo okrevala. Balokovičeva sta nameravala tudi letos na turnejo v Evropo, toda načrte jima je prekržila nesreča.

LEP USPEH NAŠEGA ROJAKA V LIMU, PERU

Najpomembnejša glasbena ustanova »Asociacion Filarmónica« (Filharmonično društvo) v glavnem mestu republike Peru, Limi, je za svoje abonmajске koncerte letošnje sezone uvrstila tudi znanega mladega slovenskega pianista iz Buenos Airesa Antona Solerja-Biljenškega.

Prvič je nastopil v koncertni dvorani »Entre Nous« v Limi dne 17. junija, drugič pa 3. julija v dvorani Medicinske fakultete v Limi. Uspehe, ki jih je dosegel naš rojak na obeh koncertih, je imel takojšen odmev v tamkajšnji največji radio postaji »Radio Panoamericana«, ki je Solerju zagotovila sodelovanje na obeh koncertih, katere je takoj prenašala. Mladí pianist je žel veliko priznanje ne le pri občinstvu Lime,

temveč tudi od tamkajšnjih glasbenih kritikov. Izvajal je skladbe raznih svetovnih skladateljev. Kritiki so Solerja uvrstili med najboljše mlade glasbene umetnike.

Soler ima predvidenih tudi nekaj samostojnih koncertov v Santiagu de Chile. M. L.

ORGANIZACIJA SLOVENSkih »KOČVARJEV«

V Kanadi so lani ustanovili novo društvo pod imenom »Organizacija slovenskih Kočvarjev«. Zdaj ima že 500 članov.

SIN JUGOSLOVANA — GUVERNER ALJASKE

Letos 9. junija je postal petnajsti guverner Aljaske, tega najskrajnejšega dela Severne Amerike, Mihael Stepović, sin jugoslovanskega izseljenca, ki je prišel pred mnogimi leti v to deželo kot zlatoiskalec. Sreča mu je bila naklonjena in kmalu se je gospodarsko lepo

Zdaj je spet zdrava rojakinja Angela Marcina iz Rock Springsa, ZDA, ki je letos s svojim soprogom Antonom po dolgi letih obiskala rojstni kraj. V prejšnji številki smo pisali, da je rojakinja Angela med potovanjem nevarno zbolela in so se morali zdravniki v ljubljanski bolnišnici hudo prizadevati, da so ji rešili življenje. Končno so uspeli, česar smo vsi prav iz srca veseli

opomogel. Živel je v glavnem mestu Aljaske Fairbanksu, kjer so ga poznali pod imenom »modri Mike«. Njegov sin Mihael, sedanji guverner na Aljaski, je študiral pravo v državi Washington. Med vojno je služil tri leta pri mornarici, nato pa je študij nadaljeval in postal leta 1948 odvetnik na Aljaski.

MEHANIČNI SONČNI SISTEM — IZUM JUGOSLOVANSKEGA IZSELJENCA

Letos je obiskal svoj rojstni kraj 83-letni splitski rojak Diego Aržić iz Kalifornije, ki je po lastni zamisli izdelal miniaturno napravo mehničnega sončnega sistema. Sam pravi, da je prej več let prebiral knjige o astronomiji in drugo strokovno literaturo, preden se je lotil dela. Samo napravo, ki je zelo precizna, pa je delal štiri leta in dokončal leta 1926. Naprava je vzbudila po vsem svetu, predvsem pa v Ameriki, veliko zanimanja in so jo znanstveniki ocenili kot edinstveno na svetu. Rojak Diego Aržić pravi, da bo to napravo poklonil svojemu rojstnemu mestu Splitu.

NOV JUGOSLOVANSKI VELEPOSŁANIK V ARGENTINI

Letošnjo pomlad je prišel v Argentino nov jugoslovanski veleposlanik Salko Fejić. Rojaki v Cordóbi so mu priredili lep sprejem pod okriljem Jugoslovanskega kulturnega društva in Slovenskega delavskega podpornega društva »Edinost«.

NOVO SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO V BUENOS AIRESU

Poročali smo že o iniciativnem odboru za novo skupno slovensko kulturno društvo v Buenos Airesu. Zdaj je to društvo ustanovljeno pod imenom Argentinsko-slovensko društvo »Zarja« (Amanecer). Predsednik začasnega odbora je Angel Hrovatin, podpredsednik Ferruccio Baschi, tajnik Boris Košuta. Poleg njih je v odboru še 12 članov.

Rojaki nam pišejo

CLARKSBURG, W. VA.

Najprej pošiljam najboljše želje vsem, ki urejajo prekrasno revijo Rodno grudo. To je resnično zelo zanimiv časopis. Priloženo pošiljam deset dolarjev. Žal mi je, da Vam nisem naročnine že prej poslala in se Vam zahvaljujem, da ste mi revijo redno pošiljali kljub temu, da sem s plačilom zaostala. Posebno moj oče je vesel, kadar dobimo Rodno grudo. Njemu so pred dvema letoma odrezali obe nogi nad kolenom, zdaj revež ne more delati, pa čita liste, da mu hitreje mine čas. Posebno rad ima Rodno grudo, saj ga tako veseli, če kaj izve o svoji rojstni domovini. Tudi jaz in mamica jo radi čitamo, saj vse tako lepo opisuje in v njej vidimo toliko slik iz lepe Slovenije. Zdaj bodo kmalu minila tri leta, odkar sem jo obiskala in njene lepote so me navdušile. Tako rada bi se spet srečala s prijaznimi ljudmi iz dežele mojih staršev ter si ogledala še več krajev pri Vas, pa je moj ubogi oče tako bolan in nikamor ne morem.

Veseli me, da ima Rodna gruda tudi mladinsko prilogo v angleščini, saj je tu mnogo mladih ameriških Slovencev, ki ne znajo govoriti in čitati slovensko, ki pa se zelo zanimajo za domovino svojih staršev in radi čitajo kaj o njej. Jaz sem svojim staršem hvaležna, da so me naučili govoriti, pisati in čitati slovensko, čeprav tega jezika ne obvladam prav dobro. Upam, da bom nekoč le našla čas in napisala članek za Rodno grudo ter Vam poslala nekaj fotografij. Prav gotovo je kdo od Vas čital članke, ki sem jih pisala o svojem potovanju po Evropi in ki so bili objavljeni v Prosveti? Več člankov sem napisala tudi za druge ameriške liste. Se enkrat se Vam zahvaljujem za Rodno grudo in prosim, da mi sporočite, za koliko časa je poravnana naročnina in če mi boste lahko poslali novi slovenski izseljenski koledar.

Vse vas lepo pozdravljam, enako tudi mama in oče in vsem hvala za list.

Luisa Ann Mankoch

ENUMCLAV, WASH.

Pošiljam Vam bančno nakaznico za 8 dolarjev za dva koledarja 1959 in celoletno naročnino za Rodno grudo za leto 1959. Ker mi bo prihodnji mesec potekla naročnina, ne želim, da bi mi list ustavili, ker ga zelo rada berem. Rada bi Vam pisala več, a žal ne morem, ker me je lani zadel mrtevoud na desno stran. Srčne pozdrave vsem v uredništvu!

Mary Petchnick

LA GRANGE PARK, ILL.

Pošiljam Vam 3 dolarje za bodoči koledar in sporočam, da je Fr. Shonta v redu in z navdušenjem sprejel Rodno grudo. S soprogo sva mislila na Vaš letošnji piknik v Ribnem. Prav gotovo je bil uspešen kakor lanski, ki sva se ga osebno udeležila in se zelo zabavala.

Anton Vencel

WASHINGTON, PA.

Pošiljam Vam 6 dolarjev za Rodno grudo in za koledar 1959. Koledar in Rodna gruda sta zelo zanimiva, radi ju čitamo in gledamo lepe slike.

James Samec

NANAIMO, CANADA

Zahvaljujem se Vam za Rodno grudo. Zelo se mi dopade in jo težko čakam, saj mi vedno prinese kaj novega. Posebno slike so mi drage, saj spet vidim kraje, ki jih zvesto nosim v spominu. Posebno sem bila vesela svojega rojstnega kraja, Mokronoga in žalostne gore, na katero sem včasih tolikokrat bosa hodila. Kakor lep spomin je to po dolgih 46 letih! Želim Vam mnogo uspeha in toplo pozdravljam vse bralce Rodne grude!

Alojzija Kralj

CLEVELAND, OHIO

Pozdravljam vse skupaj in pošiljam naročnino za Rodno grudo zame in za bratranca. List se mi zelo dopade, rada ga berem, ker prinaša dosti novic in slik. Prilagam tudi naročnino za novi koledar. Upam, da se vidimo prihodnje leto.

Josephine Podboj

CADOGAN, PA.

Spet se oglašam in pošiljam naročnino za Rodno grudo in za prihodnji koledar. Hvala za oboje! Koledar in Rodna gruda sta lepo urejevana in ostal bom naročnik, dokler bom videl čitati. Lepo pozdravljam!

Anton Velikajne

NEW CASTLE, PA.

Nedavno sem Vam poslala naročnino za lansko leto. Oprostite, da sem tako pozna. Vzrok je bila bolezen, saj sva morala oba z možem za operacijo. Mož je bil operiran oktobra lani, jaz pa letos aprila. Vedno sem si tako želela, da bi še enkrat obiskala domovino. Bila sem prepričana, da se mi bo ta želja uresničila. Toda bolezen mi je te načrte preprečila. Sedaj je sezona počitnic. Upam, da bomo tudi mi šli vsaj malo na Florido ali v Kalifornijo. Tudi mi smo imeli že drugi obisk iz Kanade. Obiskali so nas Ivan in Viktor Slavec, oba doma iz Knežaka na Pioki. Mi smo obiskov zelo veseli, ker je tukaj malo Slovencev. Bodite vsi pri Matici lepo pozdravljeni — enako vsi naročniki Rodne grude po svetu.

Tončka Skufca

PINEY FORK, OHIO

Maja mi je potekla naročnina na Rodno grudo, zato Vam tukaj pošiljam 5 dolarjev, in sicer 1 dolar naj bo Rodni grudi v podporo, 4 dolarji pa naj bodo za nadaljnjo naročnino.

John Robas

CLEARWATER, FLORIDA

Dragi mi bratje in sestre! Tako hiti čas in tudi jaz moram pohiteti, da ne bom prepozna z naročilom. Pošiljam Vam 6.50 dolarja za Rodno grudo in za Izseljenski koledar za leto 1959. Ne da se opisati, kako sem Vam hvaležna, ko mi list Rodno grudo tako redno pošiljate. Z veseljem jo čitamo in tudi koledar. Postarali smo se tukaj, a ko čitamo Rodno grudo in koledar, se počutimo mlajše. Veseli me, da gre naša rojstna domovina po dobri poti naprej in iz srca Vam želim vse dobro!

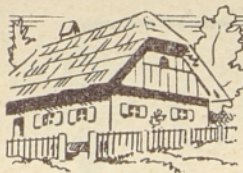
Anna Podlesnik

PITTSBURGH, PA.

Pošiljam Vam 3 dolarje za enega novega naročnika na lepo Rodno grudo.

Filip Progar

DOM IN DRUŽINA

Dobro spanje je pol zdravja

Iz lastnih izkušenj vemo, kako slabo se počutimo, če nismo dobro prespani. Nerazpoloženi smo in nobeno delo nam ne gre od rok. Toda če je to le prehodno, si že opomoremo, veliki siromaki so pa tisti, ki stalno slabo spe. Spanje je življenjske važnosti. Pri dojenčkih merimo njihovo zdravje po tem, koliko in kako spe. Med spanjem se otrokov organizem krepi in razvija. Znanstveniki trdijo, da bi človek, ki bi mu preprečevali spanje, omagal hitreje, kakor pa če bi ostal brez hrane.

Koliko spanja potrebujemo? Dojenčki prespe kar dve tretjini dneva, odrasli pa le eno tretjino. Otroci morajo spati vsaj deset ur, odrasli pa osem ur. Na spanje vplivajo tudi različni zunanji vplivi: znano je, da ročni delavci ali kmetje spe bolj trdno kakor pa umski delavci. Lahko se dobro naspis tudi ne glede na to, da ne spiš ponoči celih osem ur, pa si za to po obedu privoščiš urico spanja. Predvsem moramo v tem dobro poznati sami sebe in si privoščiti toliko spanja, kolikor ga potrebujemo.

Če slabo spite ali sanjate hude sanje, morate pomisliti, kaj je temu vzrok. Največkrat so vzrok skrbi ali huda čustvena razgibanost. Dostikrat pa tudi neprimerna težko prebavljiva večerja ali ležanje na hrbtu. Znano je, da zlasti starejši ljudje slabo spe, pa tudi ne potrebujejo toliko spanja. Zanje je včasih kar dovolj sedem, pa tudi šest ur spanja, da si odpočijejo.

Dobro spanje je odvisno tudi od našega duševnega razpoloženja. Če bomo sami prepričani o tem, da ne bomo mogli zaspati, se bo to tudi res zgodilo. Prav tako je tudi veliko več domišljije v tem kakor resnice, da ne moremo zaspati, če zvečer pijemo pravo kavo. Koliko prave kave dnevno popijejo ljudje po svetu, pa nanje čisto nič ne vpliva. Dru-

gače je pa seveda, če prave kave nisi navajen, potem je bolje, da je zvečer po osmi uri ne piješ.

Mnogi, ki trpe na nespečnosti, si pomagajo s tem, da uživajo tablete za spanje. Te seveda pomagajo zlasti, če nam jih predpiše zdravnik. Ta pomoč je pa le začasna, ker se polagoma organizem nanje navadi in potem nič več ne učinkuje. Tudi sicer ta zdravila slabo vplivajo na organizem. Ljudje, ki stalno uživajo uspalna sredstva, postanejo razdražljivi, živčni.

Zato se raje poslužimo naravnih pripomočkov, da bomo zvečer dobro zaspali. Če moremo, si privoščimo kratek sprehod po svežem zraku. Vse tiste težave in skrbi, ki nas tarejo, skušajmo odložiti za naslednji dan, saj ne bodo nič manjše in lažje, če si bomo še spanec pokvarili z njimi. Preden ležemo, popijmo kozarec

sladke vode ali kamiličnega čaja. Ne pozabimo tudi na to, da je za dobro spanje važno, da spalnica ni pretopla. Najprimernejša temperatura je 13 stopinj Celzija. Za dobro spanje je vedno bolje, da je v sobi hladneje, kakor pa preveč toplo.

Zelo neprijetno je spati v sobi, kjer nekdo smrči ali dreto vleče, kakor smo včasih rekli. Smrčanje povzroča zožitev v nosu, skozi katerega gre zrak pri dihanju. Večinoma smrče ljudje takrat, kadar leže na hrbtu. Zato je dobro, da si tisti, ki ponoči smrče, pritrdijo na hrbet na srajco malo blaznico, ki jih ovira, da ne leže na hrbtu. Sicer pa je smrčanje znak dobrega, globokega spanja in se tisti, ki smrči, zjutraj zbudi spočit, drugi pa, ki so ga morali poslušati, so pa seveda utrujeni.

Da smo po spanju spočiti in sveži, je važno tudi to, kako se zbudimo. Ropot budilke, ki nas hipoma vrže iz globokega sna, lahko pri živčno razdražljivih ljudeh zelo slabo učinkuje in neredko povzroči pravi živčni šok. Če hočemo koga prebuditi, storimo to narahlo, obzirno in ne zadnjo minuto — raje malo prej, da ima še čas, da se malo pretegne v postelji, preden vstane. Le tako mu bo nočni počitek res polno koristil.

Kadar se dobro naspim, sem dobre volje. Ali je z vami tudi tako?

Za pestrejšejedilnike

MARELIČNA TORTA

Četrte ure mešamo 4 rumenjake, 4 žlice sladkorne sipe in nastrgamo limonino lupino. Nato primešamo sneg 4 beljakov ter 4 zvrhane žlice presejane bele moke. Marelice obrišemo, zrežemo na rezance in narahlo zamešamo med testo, ki ga damo v namazan tortni model. Torto pečemo v srednje vroči pečici pol ure. Pečeno potresemo s sladkorjem.

MLADI ROD

Alenka Nedog:

Partizanova breskev

(Iz dnevnika malega Frančka iz Štajerske)

Nikoli vas ni bilo v našo vas. Če bi prišli, bi vam že zdavnaj povedal povest o breskovem drevesu in o svojem očetu.

Jesen je, prava zlatorumena jesen. Vsak dan gledam naše breskovo drevo, kako lovi v svoje naročje tople sončne žarke. Zreli sočni sadeži padajo na tla in drevo je zadovoljno. Nič mu ne manjka.

Očetov prostor v naši hiši pa je prazen. Jaz rastem sam in pogrešam očeta. Rad imam jesen in breskovo drevo, a najraje sem imel njega.

To breskev, ki sedaj raste v našem vrtu, je oče zasadil zame. Potem sva skupaj čakala, da je zrasla, štela sva cvetove. In ko je dozorel prvi sadež, mi ga je oče utrgal in dejal: »Tvoja je!« Zdaj imam svoje breskovo drevo.

Toda tudi moj oče ima svoje breskovo drevo. Raste samcato samotno v divjem gozdu. Kdo mu ga je posadil? To vem, če ne bi bilo vojne, bi tega drevesca ne bilo in jaz bi se imel očeta...

Bil sem majhen, zadovoljen pobič, ko se je začela vojna. Imel sem očeta in mamo, sonce in travnike, vsak večer in zjutraj skodelico mleka in kos dobrega, doma pečenega kruha in nič skrbi in strahu. Potem pa se je vse spremenilo.

Oče je šel v partizane in ostala sva z mamo sama. Zdaj sva čakala iz dneva v dan, kdaj se bo oglasil doma, kdaj se homo le za kratko uro ali noč videli.

Videval sem partizane, kako so hodili mimo hiše, poslušal sem streljanje, videl sem tuje vojake, samo žalost in nesrečo so prinašali — in pogosto sem gledal, kako je zvečer nebo rdeče žarelo. Vedel sem, da so spet požigali in morili. Še raje sem imel očeta in bal sem se zanj.

V poletju ga z materjo dolgo nisva videla. Takrat je bila v naših krajih huda ofenziva. Naša breskev je tisto leto bogato obrodila. Vsakomur je ponujala svoje sadeže in se kar šibila od teže. Čakal sem očeta

in partizane in nanje so morale počakati tudi breskve.

Nekega večera je potrkalo na okno. Z mamo sva planila k vratom. Prišel je oče — sam. Bled je bil in truden. Nihče ni smel vedeti, da je prišel. Ubili bi ga bili, mene in mamo pa odpeljali. »Še malo, pa bom spet doma,« je obljubil, »zdaj pa moram naprej.« Držal sem ga za roko. »Še malo ostani,« bi mu bil rad dejal. Spomnil sem se na breskve. Stekel sem ven. Toda utrgati sem utegnil le en sadček, ker se je očetu preveč mudilo. Dal sem mu ga in oče ga je spravil v žep.

Še dolgo potem, ko je odšel, sva z mamo gledala v noč. Spremljala sva ga v mislih. In ko so nekje daleč presekali nočno tišino streli, sva oba zajokala. Kakor da bi vedela, komu so vzeli življenje.

Od tistega večera ni bilo očeta nikdar več domov.

Minila je vojna. Bila je pomlad in naša breskev je cvetela. Zum, zum, zuum, so ji pele čebele. Z mamo sva čakala. Mnogi se niso vrnili — tudi moj oče ne. Nihče ni vedel, kje je njegov grob.

Doma je bilo žalostno in prazno. Že drugič je v svobodi

zacvetela breskev. Njeno deblo se je poganjalo kvišku, k soncu.

Nekega dne sem šel nabirat borovnice. Zašel sem daleč, daleč v divji gozd. Nenadoma sem zagledal sredi smrek in drevja mlado drevo, ki je rožnato cvetelo. »Breskev je,« sem ugotovil. Neka težka misel me je vsega prevzela. Vrgel sem se na tla in začel z golimi rokami kopati zemljo pod mladim drevesom. Globlje, globlje prav do korenin so prikopali prsti. Tam sem začutil kose razpadle očetove obleke.

Tako sva se nepričakovano srečala z očetom. Mlado breskovo drevesce je zraslo iz breskve, ki sem mu jo dal ob najinem zadnjem slovesu. Še danes raste to drevo sredi divjega gozda. Kakor nekoč moj oče partizan tudi to drevesce kljubuje mrazu in viharjem.

Spomladi zacvete nežno in rožnato, kot moja breskev doma. Toda še nikoli nisem utrgal z očetovega drevesca nobenega sadeža, kajti tisti, ki bi mu rad dejal: »Tvoja je!« spi pri koreninah svojega drevesca in me ne bi slišal.

UGANKI

Prvo pomeni pijačo,
ki starčkom je često v krepčilo.
Drugo je stavba mogočna,
v njej sob je prostornih obilo.
Če združiš v enoto teh par besedi,
dobiš kraj, kjer žlahtni sad v soncu zori.

prva grob. — vino

Prvo popotniki dobro poznajo,
drugo poeti napraviti znajo.
Če strneš oboje — tako se glasi priimek fantiča, ki prida nič ni.

Pot — ep. Potep

Kaj sta doživela v majstu oče Matevž in sin Matijec

(Ribniška)

Matevžu so krstili sina za Matijca in je Matijec lepo ime, ne dosti manj postavno kakor Matevž, in je bil Matevž zadovoljen z imenom in s sinom tudi. In ko je bil Matijec toliko dorasel, da je z očmi segal na mizo, ga je vzel oče s sabo v majsto, da se fantu razbistri glava.

Premerala sta majsto od dolnjega konca do gornjega, potrdila sta cerkev, obrekla, da nimajo pri hišah nič gnoja, in potem je povedal mali Matijec svojo sodbo, da se mu vidi majsto sila lačen kraj.

»Lahku je lačnu,« je rekel oče Matevž, »ko najsi kruota od davi nič jajlu. Čakaj, greva južinat. Vajš, ljubi moj lajpi sin, v majstu je vse drugače kakor doma; odprte drži oči in napni ušesa, da se kaj neučiš, de boš vejdel in znal, ko boš ruobo onegavil po svajtu! — Lej in poglej, zlata sklajdica se güglje na palčki nad dürmli! Vajš, sklajdica pomajni gostilno, notri bova južinala, sevajde za denar, in pa nemško besajdo moraš znati, hinderhonder tajč pohrüsten, drugače ti ne postrežejo. Le ze manoj stopi, poslušaj in klobuk vzemi v roke!«

Vstopila sta skozi duri, ki je nad njimi bingljala zlata skledica. Taka skledica že od nekdaj oznanja, da se ondukaj brije, češe in striže; tudi kri so puščali njega dni v takih brivnicah in rvali zobe. Ali lončar Matevž tega ni vedel, pa mu ni zameriti — nihče ne ve vsega. Snela sta torej vsak svoj klobuk in vstopila, da si okrepčata lačno telo.

Notri sta bila dva moška, gosposki oblečena, starejši in mlajši, zgovorno sta se klanjala hinder in honder.

Matevž je dejal: »Ljubi moj lajpi sin, tükaj si jemlji zglede, kakšne vladajo svajt manire!« — pa že sta ga prijazno dva gospoda posadila v širok stol, migala sta mu in kimala, eden z desne, drug z leve, in ga spraševala hinder in honder.

Matevž je bil izkušen po svetu in ni bil v zadregi za odgovor: pokazal je na usta, da bi rad kaj za pod zob zase in za lepega svojega sina. Pa so se čuda hitro sukali v tej gostilni. Komaj je Matevž pokazal, kaj bi rad, že ga je držal milajši gospod za glavo, že mu je segel starejši s kleščami po zob in škrip in rsk — izdrli mu ga je.

Take južine ni pričakoval Matevž, — še mu je bila ljubša ona v graščinski kehi. Nak, kar sit je bil, in je hitel in vstal, da bi mu ne stregli še naprej. Ozrl se je po sinu. Tega pa je bil zgrabil strah, da pridejo zdajle s kleščami še čezenj, zatulil je kakor zver in v diru se pognal iz čudne gostilne, kjer pitajo ljudi s kleščami namesto z žlico.

»Kruota je mladu, zgubilo se mi bo po majstu,« se je zbal oče Matevž in jo je ubrisal za sinom, niti ni utegnil vprašati, koliko znaša račun, in sta bežala, da sta se dobila šele zunaj majsta na mostu.

... ko je zinil besedo, mu je pipa smuknila iz ust...

Na mostu sta se odduškala.

Matevža je bolela čeljust, nabasal in našgal si je pipo, da si prežene bolečine. »Vajš, ljubi moj lajpi sin,« je dejal, »nemška besajda čudno pelja: če ukažeš južino, ti izdero zob, če pa rečeš, de ti izdero zob, ti postrežejo z južino. Tu si zapomni fant, ti pride še k pridu, ko boš z ruobo hodil po svajtu! — Glej ribice, kaku se igraju!«

»Oče,« je svaril Matijec, »pipa vam bo padla v vodo.«

»Ne bo,« je rekel Matevž. Pa ko je zinil besedo, res mu je pipa smuknila izmed zob in pljusknila v vodo.

Popraskal se je Matevž po glavi in žalosten pljunek poslal za vajeno pipo.

Šla sta molče naprej. Pa ko sta bila za strehljaj od mosta, je vprašal oče Matevž sina Matijca: »Ljubi moj sin, po pravici mi povaj, kako si vajdel, da mi bo pipa padla v vodo! Pozna se ti, de si bilu v majstu: v majstu se glava bistri.« —

Tako ju je pripeljala pot spet v kraje, kjer so ljudje odzdravljali po domače.

Na hiši je bil naslikan vinski grozd, tjanoter sta jo mahnila. Oče je naročil, gospodinja se je zasukala, kmalu je prinesla vsakemu nekaj mehko kuhanih jajc. »Oče, slišite,« je rekel sin, »v temle jajcu je pa pišče.«

»Kruota, tihu bodi!« ga je zavrnil oče. »Če sliši gospodinja, brž zerajta nemestu jajca celega piščanca.« —

Drugega se jima to pot ni primerilo posebnega, da bi bilo vredno spomina.

»Beži, beži, kakšen plaz! Od kod bi se vzel plaz!« mu je ugovarjal hlapec s Frtice, ki je po svoji velikosti za pol glave nadkriljeval druge. Ta človek je imel mesto suknje omotano žensko krilo čez ramena in prsi. »Svet pod Planjavo ni takšen, da bi se tam trgali plazovi. To ve vsak, kdor ne gleda v bukve. Le meni verjemite, plaz to ni bil, ampak je vrag nesel Planjavčevega psa v peklo, tistega hudega. Ali niste slišali, kako je zalajal, preden se je vdrl v zemljo?«

»O, prav je storil, če je nesel res tistega,« se je oglasila s pojočim glasom postarna ženska iz krdela. »Mene je na pepelnično sredo, ko sem šla v Planjavo po slame za kite, tako šavsnil v nogo, da se mi še zdaj pozna.«

»A čemu bi nosil pse v peklo!« je zanikaval Tone, uporno obrnjen k hlapcu s Frtice, in smeh izobraženega, marsikaj vedočega človeka mu je bil razlit po obrazu.

»Gospodo bo tam mučil z njim: brezverce, oderuhe in pisarje.«

»To so neumnosti misliti, da bi bil to vrag ali antikrist.«

»Neumnosti niso. Ni vse neumno, kar se skuha v naši glavi. Poprej je po vasi rogovilil...« je menil užaljeni hlapec in se porogljivo nasmehnil, češ, tudi mi nekaj vemo.

»Ni ga bilo na vasi in ne v Planjavi.«

»Kaj boš to trdil, če sem ga pa sam videl na vasi.«

In trdo bi se bila zbesedila Tone in frtiški hlapec, da ni zdajci pristopila k ognju nova oseba, gospodar Planjavca. Planjavec ima nekaj minut nad vasjo precej razsežno posestvo, ki se imenuje Planjava. Ukvarja se zlasti z živinorejo in sadjarstvom. Živi sam zase, kakor bi bil že resničen planinščak in v vas pride malokdaj. Pri vaščanih velja za modrega moža in umnega gospodarja in z nekako spoštljivostjo gledajo k njemu. Na njem se vidi, da priuči včasih osamelost človeka globokih in stvarnih razsodkov.

»Frliški, pusti Toneta, naj pove svoje!« je miril Planjavca hlapca s Frtice, ki si ni dal dokazati, da je bil Tone oni, ki se je samotek peljal na vozu. »Tone« je bil po svetu in je kaj videl, ti si se tiščal vedno le gabrovških peči, Tone se je učil, ti si kosil in krompir okopaval, torej več ve nego ti.«

»Zdaj lahko vsak tako pravi, ampak kar sem videl, to je kakor pribito in ni ga študenta na svetu, ki bi me mogel prepričati, da ni bilo tako, pa je amen besedi.«

Hlapec s Frtice se je lagal, zakaj dokazano je, da ni mogel videti namišljenega antikrista, ker je bil ob drugem potresnem sunku predalet od Smoletove gostilne; ali imenitno se mu je zdelo veličati sebe za pričo takega groznega dogodka.

»Ali če ti pravim, da sem bil jaz tisti,« se je razvnel Tone. »Glejte, to se je dogodilo vse po naravni poti; tudi nastanek potresa se da lahko razjasniti... tu ni nič čudežev. Zemlja se krči, leze proti sredini, tako rekoč sama v sebe...«

»Kdaj si pa ti to videl? Ti nemara tudi slišiš, kako trava raste?« je vprašal hlapec.

»Da se zemlja krči, seveda nevidno za nas, to so spoznali in dokazali učeni možje. Zato nastanejo včasih pod zemeljsko skorjo prazni prostori, nad katerimi vise težke grude skal, ki z vso svojo težo silijo v praznino. Tiste podzemeljske grude ali plasti drži včasih le kakšna primerno majhna zagozda ali podlaga, da se ne pogreznejo nižje v prazne prostore. Kadar pa tista podlaga ali zagozda popusti, recimo, da jo moča izpodje in zrahlja, takrat zbojne grude in plasti z neznansko silo v praznine in svet se potrese. In glejte, kakor se je zgodilo nocoj v ogromnem z zemeljsko grudo, ki je zakrivila ta hudi potres, tako se je zgodilo v malem z našim vozom. Podložil sem ga z debelim kamenjem in potem sem legel nanj spat. Potres je podlago zrahljal, na stran pomaknil ali odbil, in tako je zdrdral voz z menoj po vasi, kamor svet visi. To se je zgodilo, in v tem ni nobenega čudeža; ljudje pa trde: antikrist se je peljal po vasi. Ali ni to neumna babja vera?«

Planjavec je umno poslušal Toneta, opiraje podbradek na palico: odobrava mu je pritrjeval. Tudi v krdelu so nekateri verjeli njegovi učenosti, pokoreč se Planjavčevi mirnosti. Drugi so se mu posmehovali. »Ti si izmed krivih prerokov, kakor se bere v svetem evangeliju, da bodo nastopili pred sodnim dnevom,« je prerekla babja z ugrizeno nogo razlagalca potresov in drugih stvari. »Ti si peti evangelist, ki bo nastopil pred sodnim dnevom, kakor so nam pravili gospod župnik.«

Na trgatvi v Slovenskih goricah

»Gospod župnik sam ostro obsoja in graja vašo prazno vero. Baš to uro sem govoril z njim o teh stvareh.«

»Tone ima prav!« je kričal Čveljev Marka. »Svet se počasi krči. Le pogledjte, kako se je Koritniku skrčil grunt, tako da kmalu ne bo imel toliko sveta, kolikor ga potrebuje človek, da sede nanj. In — veste, kako je nastal potres? Zemlja gre v se in peklo postaja vedno manjše. To pa jezi peklenškega kralja, ki zato otepava in brca okoli sebe, da bi si napravil več prostora. In od tega brcanja se trese svet. — Kaj boste izvolili, Planjavčev oče, brinjevca ali borovničevca?«

»Pa mi daj lunek brinjevca, ker me zebe. Ti preklicana reč t... hude čase smo doživeli,« je dejal Planjavec. »Hišo mi je menda pohabilo in si ne upamo noter. Tudi pri nas nočujemo zunaj. No, hvala bogu, da so nam le udje ostali zdravi, pa si bomo škodo na poslopjih še popravili z božjo pomočjo in če bomo pomagali drug drugemu.«

»Tri dni bo zdaj tema, pravijo po vasi. Nič ne bo sonca in jutra ne bo ne opoldneva ne večera,« je zaropotala baba z ugrizeno nogo.

»In žgancev ne bo ne soka ne kaše,« jo je postrašil ironist Marka.

»Kaj menite, Planjavčev oče, ali bo res ali ne?« je vprašala baba.

»To ni nič. Jaz že čutim, da mi bije jutranja sapa v nos. Dolgo ne bo in imeli bomo zopet dan. Sonca menda ne bo, ker na Čemšeniški planini vise mokri oblaki.« Jel si je popravljati tobak. »Ampak tega še ne veste, kaj se je prigodilo na Kolovraškem?« je vprašal mirno.

»Ničesar še nismo slišali,« so odgovorili iz krdele.

»Kaj ste bili sinoči na Kolovraškem?« je vprašal hlapec s Frtice.

»Bil, bil. Kakšen strah je pa tam — oj!«

»Povejte nam, oče!

»Le poslušajte! K bratu sem bil šel včeraj popoldne pogledat v kolovraške hribe in nazaj

sem se vračal pozno v noči. Ali to pa rečem, da sem groze toliko prestal, da nič ne vem, kako sem prišel nazaj v naš graben. Le to vam povem, da je včasih zavihiral gozd okrog mene kakor ob velikem viharju.«

»Saj smo se groze tudi mi naužili — oh!«

»Potres sam bi me ne bil toliko preplašil, ali tisti Urijškov Matija, ki je cunje pobiral tudi po grabnu in ga vsi poznate, tisti me je tako prestrašil, da se ga bom spominjal vse žive dni, in tudi naši otroci bodo govorili o njem.«

»Pa so pravili popoldne pri krščanskem nauku, da je umrl.«

»Umr!... smrt ga je stisnila... Bog mu naređi milostivo sodbo! Večkrat se je norčeval: umrjem rad, kadar bo v raju izpraznjeno mesto cunjarja, kajti drugega ne maram biti gori; tako se je bil navadil svojega posla. Zdaj pa stoji siromak pred božjim prestolom in Bog sodi, v čemer je grešil.«

»Večna luč naj mu sveti! I kaj... ali vas je mrtev tako strašil?«

»Mrtev... še na mrtvaškem odru se je pošalil z nami. On bi bil to noč kmalu od mrtvih vstal.« Iz krdela so se čuli obupni vzkliki k raznim nebeškim mogotcem. Gospodar s Planjave je nadaljeval: »Matija je tolikokrat prenočil pri nas na Planjavi in nam delal družino, pa sem si dejal sinoči, ko sem šel mimo hiše, kjer leži na mrtvaškem odru: moraš mu tudi ti zadnjo noč tovarišiti kratek čas. Bilo je že po enajstih, ko sem vstopil v hišo. Ljudi je vasovalo tam dosti. Pokropil sem mrliča in pomolil. Ko tako stojim pred mrtvaškim odrom in molim, zabobni pod zemljo in udari ob stene s tako močjo, da je vse skočilo na noge. Mrtvaška leščerba na steni je padla na klop, luč na mizi se je zazibala, okno nad mrličevim vzglavjem se je samo od sebe odprlo in mrlič se je začel gibati pod rjuho, kakor bi se bil že naveličal ležati na hrbtu.«

»O prežalostna mamka božja, prosi za nas zdaj in na zadnjo uro!« je zahrumela baba z ugrizeno nogo in prav blazna je stekla po vasi razlagat to novo znamenje sodnega dneva.

»O Jezus Nazarenski!« je viknil berač Devs, ki je bil tudi v krdelu, in zašepal je za babo. Za njim jo je udaril Krulčev Peter.

»Ali je vstal?« je vprašal nekdo iz krdela.

»Kako bi vstal? Le postrašil nas je Urijškov Matija. Nihče še ni vstal od mrtvih nego Kristus in tisti, ki jih je on zbudil. Tega vam ne moremo dopovedati, kako smo koprneli ob tem pogledu, kakšen vik in krik je nastal po izbi. Vse se je rilo k durim, tako da jih tisti, ki so bili prvi, nikakor niso mogli odpreti, kar je še bolj pomnožilo zmešnjavo. Jaz sem bil še tako pri zavesti, da sem skočil k oknu za durmi in jih odprl; ali tako so se zagnali prestrašeni ljudje za menoj, da sem se s težavo skobacal skozi okno na trato. In bežal sem, kolikor so dale noge, drugi pa za menoj.«

V krdelu so izpregovorili o tem čudnem dogodku. Da je prinesel isto novico kakšen mlečnozobnik ali človek, ki še ni utrdil svojega ugleda pri vaščanih, pa bi jo bili razteptali na široko in vsak po svoje, ali to, kar je povedal možak, so vsi verjeli in nihče se ni drznil razvijati drugačne ali nasprotujoče misli. Polegli

so zopet mirno na svoja ležišča ter upirali poglede na gospodarja s Planjave.

Planjavec se je sklonil k ognju po utrinek. »Hudika... po vasi bo nemara tudi dosti škode,« je dejal obrnjen k Tonetu.

»Oče, vse je narobe v vasi in kvara bo menda mnogo,« je odgovoril mladenič, zadovoljen, da more spregovoriti z razsodnim človekom.

»Da bi le tresenje pojenjalo in bi nam pomladanska setev lepo vstala in bi nam Bog dal obilno letino, pa bo še vse dobro. Hiše bomo že popravili, saj les rad raste v naših gorah in kamen in pesek tudi,« je menil ravnodušno gospodar in vrgel utrinek nazaj v ogenj. Začel se je ozirati po njivah, kakor bi hotel razbrati, kaj je tam posejanega. Ker pa iz svita ni mogel videti, je stopil nazaj v temo in od tam se je oziral po hrebru in po hosti, kakor bi iskal nečesa in bi hotel zapustiti družbo.

»Planjavčev oče,« je zaklical zdajci za njim Frtiški; »ali imate hudega psa še na verigi?«

»Psa še imam, hiše pa menda nimam, hiše,« je odgovoril Planjavec. »Še otrok ne vem, kam spraviti. Kad, dobro novo kad z močnimi železnimi obroči sem bil privabil izpod napušča, da posteljejo vanjo otrokom, pa hudik vedi, kako to, da mi je na vrtu ušla iz rok in zbobnela v dolino. Gori med brinjem bo nekje, če se ni zavalila noter doli v hosto.«

»Aha, sedaj pa vemo, kaj je poprej tako vršalo in hrumelo po rebri doli,« je vzkipeł Tone. »Viž, Frtiški, kako modra glava si ti! Glej, kakšni so tvoji antikristi! Planjavčev oče, vaša kad je v hosti, tule bo skraja v češminju. Pomogel bi vam jo iskati, ker jo potrebujete, pa ne utegnem. Pojdi ti, Frtiški, in pomagaj očetu iskati! Kako si trepetal pred tisto kadjo, siromak!«

»Noč ima svojo moč in ponoči se vse narobe vidi. Zjutraj, ko se dan zazna, bomo sodili že marsikaj drugače in tudi naše hiše se nam bodo zdele tako razdrte,« je govoril Planjavec v temi.

Hlapec s Frtice se je jel nekoliko sramovati svoje strahopetnosti. Vstal je in se pridružil Planjavcu, dasi nerad. Oprezno je stopical za gospodarjem ter globoko premišljeval. Ukrenila je njegova glava, da kad bo morda res kad, pa kako lahko se v njej skriva cela pošast. Malodušnost ga tudi tedaj ni zapustila, ko je valil s Planjavcem posodo v reber; skrbno se je oziral na kad in na brinjeve grme, ali se ne dvigne od tu ali tam kakšna prikazen, prežeča na njegovo krščansko dušo.

Ostala družba v antikrista ni več verovala.

Tone je šel dalje po vasi, vršeč župnikovo naročilo.

PRISPEVKI ZA MATICO

Anna Klun, Pittsburg, Pa. 10 dolarjev; Louis Prijatelj, Ely, Minn. 1 dolar; Frances Juretič, Ohio 1 dolar; Pedro Bizal, Urugvaj 6 dolarjev; John Lokar, Pokojnica, Slov. 1.000 din; Anton Bogolin, Sharon 300 din; John Pollock iz Clevelanda 4.300 din. Iskrena hvala!

R O J A K I, S R O J A K I N J E!

**Naročite čimprej Slovenski izseljenski koledar za leto 1959
pri svojih zastopnikih ali pa pišite na
naslov: Slovenska izseljenska matica, Ljubljana, Cankarjeva 1/II**

Tudi letošnji Slovenski izseljenski koledar bo v resnici bogata in poljudno pisana knjiga. V njej boste našli raznovrstno berivo in okoli 200 lepih fotografij iz raznih krajev Slovenije, spet ga bodo krasile tudi barvne fotografije.

Zlasti tistim rojakom, ki svoje stare domovine morda še nikdar niso obiskali in je najbrž tudi v prihodnje ne bodo, bo pisana beseda prikazala življenje v njej, njen gospodarski in kulturni napredek. Še posebno pa smo se potrudili, da bo v koledarju čim več leposlovnega branja, povesti in črtic.

Slovenska izseljenska matica se iskreno zahvaljuje vsem rojakom, ki so poslali prispevke in fotografije za Izseljenski koledar, in se zanje priporoča tudi v prihodnje.

Toplo se priporočamo tudi vsem našim zastopnikom in posameznim rojakom, ki bodo razpečavali in širili Slovenski izseljenski koledar.

Prosim vas, da nam čimprej vrnete izpolnjene naročilnice, ki smo jih priložili »Rodni grudi«, ali pa poslali direktno na vaš naslov. Pohitite, da ne ostanete brez koledarja!

UREDNIŠTVO SLOVENSKEGA IZSELJENSKEGA KOLEDARJA

Rojaki na Bazi 20 na Kočevskem Rogu